

DJURSKYDDET

MEMBERSTIDNING FÖR DJURSKYDDET SVERIGE • NUMMER 4/2013 • ÅRGÅNG 123

ÖVERGIVNA PÅ CAMPINGPLATS

Nu har kattmor och ungar fått nya hem. **SID 7**

+

NÄR DJUREN FÅR STRYK

VOOV hjälper djur från våldsrelationer. **SID 22**

HANDLA FÖR DJUREN

Vilken mat du handlar påverkar hur djuren har det. Men konsumentmakt är svårt. **SID 8**

9

TIPS

**SÅ KLARAR HUNDEN
NYÅRSAFTON**

Djurkrysset

Tävla och vinn Djurskyddets munkjacka! **SIDAN 30**

Fråga experten

Min hund bajsar inne - vad ska jag göra? **SIDAN 32**

Olof Röhlander

Skriver om hundars förmåga att inte älta i onödan. **SIDAN 33**

Många bollar i luften?

Seraquin till hund och katt
finner du på apoteket och
hos din veterinär

Hitta återförsäljare
nära dig på:

www.bivet.nu/se

Seraquin®
– Längre leve friheten!

Seraquin i dag för lek i morgon

Använd Seraquin
därför att:

Den innehåller naturliga
näringsämnen som ger
optimal tillförsel av
byggstenar till lederna

Den innehåller glukosamin och
kondroitinsulfat plus den
kraftfulla antioxidanten gurkmeja

Den är speciellt anpassad
till hund och katt

De flesta djur tycker att den
smakar väldigt gott- så den är
lätt att ge

Boehringer
Ingelheim

Vetmedica

Vi hjälper djuren

■ **Djurskyddet Sverige** är med sina ca 12 000 medlemmar och 58 anslutna lokalföreningar en av Sveriges största djurskyddsorganisationer. Vi har arbetat i över 100 år för att hjälpa djuren.

■ **Vår vision** är ett samhälle där människor visar respekt och medkänsla för alla djur. Vi jobbar för att djur ska behandlas väl, oavsett om de lever vilt, hålls för människans sällskap eller föds upp för att bli mat. Alla djur ska ha rätt att utföra sina naturliga beteenden och skyddas från lidande. När djur avlivas eller slaktas ska det ske på ett smärtfritt sätt.

■ **Vi opinionsbildar och** påverkar politiker för att förbättra djurskyddslagstiftningen. Vi finns representerade i olika arbetsgrupper och kommittéer samt är en remissinstans åt departement och myndigheter.

■ **Våra lokala föreningar** arbetar bland annat med att ta hand om djur som har blivit hemlösa och vanvårdade.

■ **Internationellt arbetar vi** genom Nordiska Djurskyddsrådet, Eurogroup for Animals och World society for the Protection of Animals (WSPA).

■ **Vårt arbete finansieras** av medlemsavgifter, arv och gåvor. Organisationen har 90-konto, verksamheten kontrolleras därmed av Svensk Insamlingskontroll. Läs mer på www.djurskyddet.se.

FÖRBUNDSSTYRELSEN

Ordförande Sven Stenson
Ledamöter Annelie Daging,
 Anton Dahln, Johan Beck-Friis,
 Katarina Linge-hag-Ekholm,
 Linda Maria Vonstad,
 Owe Sandström, Sven-Erik Alhem,
 Terese Askerstedt
Ersättare Björn Dahln,
 Gabriella Zsido

PLUSGIRO: 90 01 06-6
BANKGIRO: 900-1066

KANSLI

Generalsekreterare Åsa Hagelstedt
Medlemsservice Bella Öberg
Administratör & ekonomiassistent
 Irmeli Tarma
Informatör & insamlingsansvarig
 Sara Frick
Tidningsredaktör Elsa Frizell
Mini-REDE Elsa Frizell (Vik)
REDE Helena Risinger

Gilla oss på facebook!

TIDNINGEN DJURSKYDDET

ANSVARIG UTGIVARE

Elsa Frizell

REDAKTÖR

Elsa Frizell

GRAFISK FORM

Mathias Lövström

LAYOUT

Sara Frick

OMSLAGSFOTO

iStockphoto

ANNONSANSVARIG

Cecilia Lindstrand
 cecilia-lindstrand@ardeo.se

TRYCK

Sörmlands Grafiska

MATERIAL

Redaktionen ansvarar inte för
 insänt, icke-beställt material

MANUSSTOPP FÖR NÄSTA NUMMER
 17 januari

KONTAKTUPPGIFTER

Djurskyddet Sverige
 Virkesvägen 10
 120 30 Stockholm
 Tel: 08-673 35 11
 info@djurskyddet.se
 redaktionen@djurskyddet.se

WEBB

tidningen.djurskyddet.se

ISSN

1651-4505

INNEHÅLL / 4.2013

TEMA KONSUMENTMAKT

Foto: iStockphoto

8 Svårt att handla för djuren. För konsumentmakt krävs kunskap och den är svår att få.

Foto: iStockphoto

14 Tips för matvalet. För dig som vill äta kött, ägg eller mejeriprodukter har vi samlat tips och råd.

Foto: iStockphoto

20 9 tips från Anders Hallgren. Så hjälper du din fyrbenta vän genom nyårsnatten.

Foto: Jens Sjunnesson

22 Djur i våldsrelationer. VOOV hjälper djur som inte får följa med kvinnor till skyddat boende.

Läs fler nyheter på
 vår webbtidning:
tidningen.djurskyddet.se

Elsa Frizell

Redaktör

elsa.frizell@djurskyddet.se

LEDARE

Ge konsumenten en ärlig chans

■ **Jag bläddrar i** Dagens Nyheter och ser reklam för Scan. På bilden vandrar en gris från stallet över gräsmattan till slaktaren. "Så gör du bacon från grunden" står det. På tv har ni säkert sett Arlas reklam om Bregottfabriken med kor på idylliskt bete.

Att man gör reklam på detta sätt är säkert ingen slump. Vi vill få bacon från en gris som fått traska i eget sakta mak och dricka mjölk från kossor som liksom Ferdinands mamma njutit av gräs och korkekar. (Om man nu väljer att äta mat från djur vill säga). Problemet är att bilden inte är sann. I stort sett alla mjölkkor står inomhus nio månader om året. Nästan hälften är fortfarande uppbundna. Och enda gången Scans grisar, får komma ut är på väg till slaktbilen. (Såvida de inte är ekologiska).

Svensken äter 85 kilo kött om året. Så det spelar såklart stor roll för djuren vilket kött som handlas. Men det är svårt för konsumenten att veta hur djuren verkligen har haft det. Vi måste förlita oss på att det går schysst till, på gården, i transporten och på slakteriet. Lita på att märkningen stämmer, att någon kontrollerat att grisarna får strö att böka i, att hönsen inte kläms ihjäl i transporten och att kossorna faktiskt får komma ut på bete. Tyvärr finns det exempel på motsatsen.

Så för att du ska kunna stå framför hyllan i butiken och ha en ärlig chans att välja så är det flera som måste hjälpa till. Politikerna måste förbättra lagar och se till att de följs. Butikerna behöver höja lägstanivån. Och Arla och Scan, de borde sluta upp med att puffa rökridåer som förvillar. Något annat är inte schysst, varken mot konsumenten eller djuren. ✖

TYCK TILL!

Mejla dina idéer och åsikter till redaktionen@djurskyddet.se. Läs fler artiklar på tidningen.djurskyddet.se. Följ oss på www.facebook.com/djurskyddet.

Tack för numret om djurskydd i havet!

Tidningen var en riktig ögonöppnare för mig. Jag älskar djur men har inte riktigt räknat in fisken. Fiskar har känts "lågt stående" på något vis, att de inte har så många förmågor. Jag har inte reflekterat över att de måste lida när de dras upp i nät eller fångas på krok. Och jag har inte trott att de känner smärta! Riktigt otäck läsning om olika fångstmetoder till exempel trålningen. Kan inte förstå att det inte hänt mer i samhället med hur man får fiska!

Gunvor Setberg

Reptiler och djurskydd

Denna insändare riktar sig till de som är av åsikten att reptiler inte bör hållas som husdjur. (En åsikt som tillämpas lagmässigt i vårt grannland Norge). Från djurrättsorganisationer möts man ibland av motstånd mot hållning av reptiler som husdjur, vilket jag anser obefogat. Det sägs att reptiler såsom ödlor och ormar inte är "ämnade" att hållas i fångenskap, medan man samtidigt sällan riktar kritik mot burhamstrar, akvariefiskar eller innekatteer.

Det tycks mig tyvärr som om okunskap och fördomar råder hos människor som ifrågasätter mitt val av ormar som sällskapsdjur, med den grundlösa utgångspunkten att ormar och andra reptiler inte förmår att trivas i terrariermiljö. Skulle reptilägare av någon anledning vara mindre kunniga om sina husdjur och vara mindre kapabla att tillgodose sina husdjurs behov, jämfört med ägare av andra sorters vanligt förekommande husdjur?

Det är mycket positivt att man värnar om

djurens rättigheter, men jag anser att synen på reptilhållning är förlegad och oetisk när man grundlöst vill tillståndsbelägga innehav av reptiler - vilket utgör en orättvis form av särbehandling gentemot reptilägare som grupp.

Det finns redan en djurskyddslag som fungerar som ett verktyg att använda gällande sällskaps/boskapsdjur i fall där misskötsel eventuellt sker, och jag känner inte till några studier som pekar på att reptiler i terrariemiljö (förutsatt att den uppfyller djurens individuellt anpassade behov) skulle må eller utvecklas sämre än t.ex kaniner eller marsvin som många människor har som husdjur.

Slutligen vill jag nämna att man genom en enkel sökning på nätet kan finna ytterst omsorgsfullt inredda och vackra reptilterrari-er som är både rymliga och har avancerade funktioner för att säkerställa rätt levnadsmiljö för de fascinerande djuren däri.

Daniel Gustafsson

Foto: Dwayne Madden

Okunskap och fördomar råder hos människor som ifrågasätter de som har ormar som sällskapsdjur menar insändarskribenten.

Hundåterträff i Kristinehamn

Foto: Sangrid von Zedtwitz Liebenstein

Det var ett kärt återseende för alla hundar, hussar och mattar som återsågs efter vanrvårdsfallet.

■ **Helga, Lakrits och Lexie** fick träffas igen. De levde alla tillsammans under fruktansvärda förhållanden men fick ett nytt hem tack vare Djurskyddet Kristinehamn.

Mitt under juledigheten förra året blev Kristina Gustavsson från Djurskyddet Kristinehamn kontaktad av länsstyrelsen i Örebro. Kunde de hjälpa till att placera trettiotvå hundar? Ett tragiskt fall av vanvård hade just uppdagats i Ljusnarsberg. En 68-årig kvinna hade haft 42 hundar i en femtio kvadratmeter stor lägenhet. Allt tydde på att hundarna inte hade rastats på flera månader. Stanken i lägenheten var så hemsk att polis och djurskyddshandläggare från länsstyrelsen var tvungna att ha gasmask under tiden de omhändertog djuren. Några av hundarna låg redan döda i lägenheten och några var så psykiskt förstörda att veterinären beslutade att ta bort dem.

De övriga 32 hundarna varav tre tikar och tretton valpar var sjuka och medtagna men

fick bli hämtade av Djurskyddet Kristinehamn. Mitt under jul- och nyårshelgerna påbörjades det mödosamma arbetet att placera hundarna.

– Det viktigaste var att snabbt kunna få jourhem till hundarna och det löste vi på bara några dagar. Eftersom händelsen fick stor uppmärksamhet i media var det många som ringde och ville hjälpa till. Jag fick hundratals samtal, dag som natt, säger Kristina.

I februari hade alla hundarna fått nya hem. Idén om en återträff föddes snabbt och den sjunde september var det 22 hundar och ett 60-tal personer som träffades på logen vid Kristinehamns Hembygdsgård. Polis Malin Germer som utrett fallet och djurskyddsinspektör Fredrik Engström, båda från Örebro län, deltog under hela dagen.

Den 68-åriga kvinnan är delgiven misstanke om djurplågeri men rättegången har ännu inte varit.

Läs mer på tidningen.djurskyddet.se. ✕

Reflexväst för höns senaste ropet i Storbritannien

■ **Höns i reflexvästar?** Det kan låta absurt, men det är en syn som kan bli allt vanligare i framtiden – i alla fall i Storbritannien. Nyligen började det Oxfordshirebaserade företaget Omlet lansera reflexvästar för tamhöns som folk har som husdjur. Tanken är att västen både ska hindra fjäderfäna från att bli påkörda av motorfordon när det är mörk och skydda dem mot kyla, regn och snö. Tamhöns rymmer ibland och i Storbritannien är det inte helt ovanligt att de lyckas ta sig ut på trafikerade vägar. Enligt uppgift från Omlet till Tidningen Djurskyddet ska välgörenhetsorganisationen The British Hen Welfare Trust ha lämnat sitt godkännande och vara nöjda med hur västen är utformad. ✕

Foto: Omlet

Hönor på rymmen ska synas i mörkret.

Kurs om katt lockade många

■ **Katter är inte** svåra att förstå bara man tar kattens perspektiv. De sa Susanne Hellman Holmström som är beteenderådgivare för katt och som föreläste på höstens kurs om katt som samlade nästan femtio personer från Djurskyddet Sveriges föreningar.

Många hade rest långväga för att delta, Djurskyddet Jämtland, Djurskyddet Ådalen, Djurskyddet Bohuslän och Djurskyddet Kattfotens katthem i Halmstad var några av de föreningar som var på plats och det var många igenkännande nickar och skratt i lokalen när Susanne berättade om kattbeteenden. Sedan några år ställer länsstyrelserna krav på att de som driver djurhem ska ha grundläggande kunskaper om katt. För vissa länsstyrelser har det räckt med att ha lång erfarenhet att arbeta på djurhem, andra har krävt ett intyg om genomförd utbildning.

Djurskyddet Sveriges djurhemskommitté anordnade denna kurs i syfte att erbjuda katthemspersonal att få den behörighet som länsstyrelsen kräver. ✕

Hundratusentals skrev under för att ge mjölkkor bättre liv

■ **Nästan 300 000 namnunderskrifter** för ett bättre liv för Europas mjölkkor. Där har ni det imponerande resultatet när kampanjen "Supporting Better Dairy" lämnades över till EU-kommissionen i slutet av oktober.

"Supporting Better Dairy" drog igång 2012. Syftet med kampanjen är att hjälpa Europas nästan 23 miljoner kor till bättre mat, hälsa och omsorg. Idag är det många mjölkkor i Europa som står inne året om, uppbundna i allt för trånga utrymmen. Ett av de viktigaste kraven är att få fram ett EU-direktiv på området. Bakom kampanjen står, förutom WSPA, den brittiska djurskyddsorganisationen Compassion in World Farming och glasstillverkaren Ben & Jerry's. Läs mer på tidningen.djurskyddet.se. ✕

Fler djur ska jagas

■ Det behövs en särskild viltmyndighet som ska driva arbetet med jakt och viltförvaltning. Det föreslog regeringens utredare Håkan Larsson som tycker att det finns ett behov av att jaga fler djur eftersom viltstammar i samhället är stora. Naturvårdsverket som idag har det övergripande ansvaret för både biologisk mångfald och jaktfrågor har lagt för stor vikt på bevarandefrågorna, anser Håkan Larsson.

En ny viltmyndighet skulle vara drivande i jakt- och viltförvaltningsfrågor och skulle ha ett särskilt uppdrag att främja jakt som näring. Utredaren Håkan Larsson har haft en expertgrupp knuten till sig med representanter från bland annat jägarorganisationer och naturskyddsorganisationer. Världsnaturfonden och Naturskyddsföreningen lyfter i ett särskilt yttrande att de tycker att frågorna ska vara kvar på Naturvårdsverket och inte läggas på en särskild myndighet. Bland annat ifrågasätts hur ansvarsfördelningen mellan myndigheterna skulle se ut i praktiken. Som exempel tar man svårigheterna med att Naturvårdsverket då skulle ansvara för att en art bevaras samtidigt som en annan myndighet beslutar om jakt på samma djur. Sven-Erik Alhem, styrelseledamot i Djurskyddet Sverige delar den åsikten. Han tycker också att det behövs ett samlat grepp på jaktfrågorna och att Naturvårdsverket borde ta ansvar för de jaktfrågor som nu är delegerat av regeringen till Svenska Jägareförbundet i det så kallade allmänna uppdraget.

– Vi förutsätter att utredaren föreslår att de 34 miljoner kronor som Svenska Jägareförbundet får för informationsinsatser om jakt flyttas över till myndigheter så att allmänheten kan känna större förtroende för att de får en fullständigt sakligt och objektiv information, säger han. ✖

Foto: iStockphoto

Djurminnesplats förstörd av vandaler

Foto: Susanne Müller

Det blir dyrt att återställa Djurskyddet Landskrona djurminnesplats. Kommunen har lovat att hjälpa.

■ **Lördagen den 19 oktober** fick Susanne Müller, ordförande för Djurskyddet Landskrona, mardrömsbeskedet: Föreningens djurminnesplats hade demolerats av vandaler.

– Jag började gråta när jag fick höra om det, säger hon.

Den har funnits i över tio år, Djurskyddet Landskronas djurminnesplats på Varvsvägen.

Fram till i år har den varit forskonad från skadegörelse, men nu har något hänt.

Under hösten har platsen vandaliserats fem gånger. Bland annat har ett staket sparkats ner och gravlyktor krossats. Och den 19

oktober någon gång mellan klockan 12 och 13.15, kom den riktigt stora attacken. Ett stort antal gravplattor krossades, liksom plattor i en stenlagd gång. Planteringar och utsmyckningar på gravar förstördes. Staketet sparkades ner igen och det klottrades lite överallt.

– Jag blir så trött på att det finns folk som inte kan låta bli. Att de inte ens har respekt för gravplatser, jag finner inte ord, säger Susanne Müller.

Skadorna är alltså stora och det blir dyrt att återställa djurminnesplatsen.

– Kommunen har lovat att i alla fall stå för arbetskostnaden. Jag kan bara hålla tumarna för att de kan stå för materialet också. Gör de inte det blir det här väldigt dyrt för oss, säger Susanne Müller.

Djurskyddet Landskrona har utlyst en belöning på 25 000 kronor för uppgifter som kan leda till att de som ligger bakom vandaliseringen åker fast. Tips på vilka de är har redan kommit in. ✖

"Jag började gråta när jag fick höra om det. Nu är jag så trött på att det finns folk som inte kan låta bli. Att de inte ens har respekt för gravplatser, jag finner inte ord."

Susanne Müller, ordförande, Djurskyddet Landskrona

Få söker "pungpeng"

■ **Två stycken.** Så få är antalet uppfödare som sedan september 2012 sökt bidrag för vaccinering av smågrisar som alternativ till smärtsam kastrering utan bedövning. Från och med 1 januari 2016 kommer kastrering av smågrisar utan bedövning vara förbjudet i Sverige. Lagändringen har kommit till av djurskyddsskäl eftersom kastrering utan bedövning är oerhört plågsamt för grisarna.

Bidraget, i folkmun kallad pungpeng, betalas ut från Jordbruksverket för att antingen bedö-

va och smärtlindra i samband med kastrering eller vaccinera mot så kallad galtlukt. Men endast 22 av 740 uppfödare har sökt bidraget och av dessa bara två för vaccinering. Man kastrerar smågrisar för att undvika bismak och så kallad galtlukt i köttet från slaktade djur. Vaccinering är ett alternativ där man inte behöver kastrera överhuvudtaget – i stället injiceras smågrisarna med ett preparat som gör att de inte blir könsmogna. Läs mer på tidningen.djurskyddet.se

Övergivna på campingplats – nu har kattmor och ungar fått nya hem

■ **Bianca och hennes** tre ungar övergavs på en campingplats och lämnades ensamma med en påse mat. Tack vara ett rådigt par och eldsjälarna i Djurskyddet Jämtlands län har hela kattfamiljen nu fått nya liv och nya hem.

Det var i maj som Djurskyddet Jämtlands län fick samtalet. En kattmamma med tre ungar, några veckor gamla, hade lämnats vid en campingstuga. Ägarna hade flyttat och hade uppenbarligen inte varit särskilt intresserade av att ta sina katter med sig – som tur var hade ett par lagt märke till de övergivna.

– De gick dit varje dag och såg till att katterna fick mat. Samtidigt kände de att något måste göras. Så de hörde av sig till oss och jag föreslog att de skulle komma med katterna, säger Inez Backlund på

Djurskyddet Jämtlands län.

Så mamma Bianca, dottern Bella och sönerna Billy och Berlioz kom till Djurskyddet Jämtlands läns katthem och pensionat.

– De fick öronskabb, så vi har fått behandla dem. Men nu är alla helt flygfärdiga. De två pojkarna blev placerade först. Mamma flyttade för en vecka sedan och nu är dottern Bella också på väg att flytta, berättar Inez Backlund och fortsätter: – Vi träffade nyligen paret som har tagit hand om mamman. Hon var lite försiktig i början, men nu hade hon intagit fåtöljen som herrn i huset egentligen brukar sitta i. Så allt har varit

frid och fröjd förutom att han inte får ha sin älsklingsfåtölj.

Djurskyddet Jämtlands läns djurhem firar ettårsjubileum den 1 december. ✕

Foto: Johanna Hägg

Stort intresse för REDE på Skolforum

■ **När eleverna hade** höstlov passade tusentals lärare och rektorer från hela landet på att besöka Skolforum på Älvsjömässan. En av nästan 150 utställare var Djurskyddet Sverige med värdegrundsmaterialet REDE och Mini-REDE för skola och förskola.

– Man märker att folk känner igen vårt varumärke mer och mer, säger projektledaren Helena Risinger.

REDE står för Respekt, Empati, Djur, Etik. Materialet är gratis och innehåller ett antal olika övningar som ska träna barns empati och få dem att verkligen känna medkänsla och respekt för djur, natur och andra människor. REDE och Mini-REDE är anpassat efter läroplanen och vetenskapliga utvärderingar visar att materialet har god effekt och ökar empatin hos de barn som gör övningarna.

Helena Risinger, projektledare för REDE, var med på Skolforum för första gången 2008. Hon märker att intresset för Djurskyddets

värdegrundsmaterial ökat under åren.

– Det är stor skillnad, lärarna känner igen vårt varumärke mer och mer.

Och besökarna var många i Djurskyddets monter i den enorma mässhallen som samlat 7 000 besökare.

Sedan värdegrundsmaterialets lansering har 6300 lärare registrerat sig på REDEs hemsida för att kunna ta del av övningarna kostnadsfritt. Läs mer på www.rede.se ✕

Foto: Pontus Ljunghill

Åtal väckt mot djursmugglare

■ **Det var den** femte september i år som ett av de största försöken att smuggla in djur till Sverige på senare år, upptäcktes vid Öresundsbron. I slutet av oktober väcktes åtal mot männen bakom vid Malmö tingsrätt.

Det var ingen rolig syn som mötte de tulltjänstemän som skulle kontrollera en minibuss med släp som kommit in i Sverige efter att ha kört över Öresundsbron. Åtta hundvalpar, tre kaniner och hela 110 vaktlar fanns under en presenning på släpet. Djuren var hårt medtagna och hade varken mat eller vatten. Antagligen hade de tvingats ligga där under presenningen i ett par dygn.

De illa medfarna djuren, som kom från Rumänien, fick avlivas av smittskyddsskäl efter beslut från Jordbruksverket. Detta eftersom de inte uppfyllde de "svenska veterinära införelsevillkoren" – bland annat hade ingen av hundarna giltiga rabiesvaccinationer.

– Att avliva djur som smugglas till Sverige är sista utvägen och det är ett tungt beslut att fatta, säger Michael Diemer, chef på enheten för sällskapsdjur på Jordbruksverket i ett pressmeddelande från Tullverket. Det händer titt som tätt att Tullen stoppar djursmugglare. Ofta har de hundvalpar i lasten, eftersom handeln med dem kan ge mycket pengar. Valpar som ofta fötts upp under mycket tuffa förhållanden och med bristande smittskydd. Som tvingats till långa, plågsamma transporter.

– Flera gånger i månaden upptäcks valpar som sålts av oseriösa säljare på till exempel en parkeringsplats. Då har köparen inte kontrollerat valpens ursprung vilket innebär risker för djurets hälsa, köparen och dess familj och omgivning, säger Michael Diemer.

Av de fyra åtalade männen kommer två från Skåne och två från Rumänien. ✕

Ökning av vilda djur

■ **Enligt en ny** forskningsrapport har antalet vilda djur i Europa ökat stort de senaste 50 åren.

Rapporten är framtagen av organisationen Rewilding Europe, som arbetar för att göra det bättre för vilda djur. 18 olika typer av däggdjur och 19 fågelarter som lever vilt har undersökts och bland annat ses en kraftig ökning av bisonoxe, bäver och brunbjörn.

Forskarna tror att olika skyddsåtgärder, som begränsade jakträttigheter, är en orsak bakom återhämtningen, liksom lagstiftning som EU:s habitatdirektiv. ✕

TEMA KONSUMENTMAKT

HANDLA FÖR DJUREN

Dina val påverkar hur djuren har det. Men lika viktigt för kor, grisar och höns är vad som väljs ut av butiken och beslutas i politiken.

Max Lingmark på bilden är medlem i Djurskyddet Ängelholm-Bjäre. Han har inte ätit kött på 20 år och lever nu som vegan.

Svårt att handla för djuren

Du som konsument möts av många val. **Men att handla det man faktiskt vill ha är inte det lättaste.**

Det kanske inte ens finns i butiken.

Hyllmeter efter hyllmeter med olika märken och varor. Hur ska du veta om mjölken kommer från kossor som har fått beta och fläsket från grisar som fått böka? Om du nu alls väljer att köpa mat som kommer från djur. Det pratas mycket om konsumentmakt. Den är viktig. Men för att verkligen ha makt måste du ha kunskap och det är i många fall svårt för konsumenten att hitta information. Även om man vet vad en viss märkning står för är det nästan omöjligt att veta hur djuren verkligen har haft det på gårdarna.

Krasst sett måste vi i många fall förlita oss på vad andra har valt och kontrollerat åt oss, både i politiken och i butiken. Butiken kan hjälpa dig att välja bort de sämsta alternativen på hyllan. Politikerna kan sätta regler för hur djurens ska födas upp, transporteras, slaktas och hur köttet sedan ska märkas.

Just hur kött ska märkas har diskuterats i EU under hösten. EU-kommissionen har lagt fram ett förslag att kött ska märkas med var det är uppfött och slaktat, alltså inte var det är fött. Men utan märkning som redogör för var djuret är fött blir det omöjligt för konsumenten att veta hur mycket djuret har transporterats. Förslaget

har kritiserats bland annat av den svenska regeringen som vill att allt kött ska märkas med var det är fött, uppfött och slaktat. I december ska EU-kommissionen fatta beslut vad som ska gälla.

Väljer du svensk kött så kan du veta att den svenska djurskyddslagstiftningen, som är bland de bättre i världen, har varit miniminivån för hur djuren haft det. Men helt okomplicerat är det inte. Det menar Åsa Hagelstedt, generalsekreterare på Djurskyddet Sverige.

– Även den svenska lagen har luckor. Till exempel så kastrerar man idag smågrisar utan bedövning. Återkommande skandaler har också visat att lagen tyvärr inte alltid följs. Djurskyddet Sverige har länge arbetat för att kontrollerna måste bli bättre, säger hon.

Journalisterna Torbjörn och Ylva Esping undersöker i sin grävande reportagebok "Monsterbiff till middag" hur det ser ut på de svenska gårdarna och slakterierna.

Läsaren får följa med till uppfödning av kyckling, avel för grisar och slakterier. Deras utgångspunkt i boken är att det etiskt går att försvara att äta

kött men inte den extrema djurindustrin. De lyfter flera missförhållanden i boken

och sätter fingret på helt laglig verksamhet som känns tveksam ur djurskyddssynpunkt.

– Det finns väldigt mycket som kan förbättras i den svenska djurhanteringen. Det är ju det vår organisation arbetar med. Men

lösningen är inte att köpa billigt utländskt kött. Den

danska fläskfilen är fortfarande sämre än den svenska. Hellre då att köpa mindre kött fast bättre. Till exempel Krav-märkt där djuren har fått gå ute, säger Åsa Hagelstedt.

Så hur ska du då gå tillväga när du handlar din mat? Läs på kommande uppslag hur tre konsumenter resonerar, hur butikerna köper in varor och vad konsumentministern gör för att hjälpa dig. **>>>**

"Den danska fläskfilen är fortfarande sämre än den svenska. Hellre då att köpa mindre kött fast bättre."

Åsa Hagelstedt,
generalsekreterare,
Djurskyddet Sverige

"VI VET HUR DJURET HAR HAFT DET"

Har två egna kor på ett kotell

Familjen Wallton-Ådahl köper kött från två egna kor på ett kotell.

-På så vis vet vi att **köttet vi äter kommer från djur som har haft det bra.**

Familjen Wallton-Ådahl bor fyra trappor upp i Stockholmsförorten Telefonplan. Middagen är just avslutad när jag ringer på dörren. Ekologisk lax med bulgur och blomkålspure stod på bordet idag men nu torkar pappa Mats av den svarta vaxduken och frågar om jag vill ha kaffe. Från ugnen doftar en limpa förföriskt.

– Vi äter bara ekologiska saker, säger Lilly sex år. Och vi har haft en spindel på dagis som vi matat med gräshoppor. Fröken var rädd för spindlar men hon höll i en i alla fall.

Lillebror Bo visar stolt upp fyra fingrar på frågan hur gammal han är. Tvätten hänger på tork och leksaker pryder vardagsrumsbordet. Man kan tro att familjen

Wallton-Ådahl är som vilken barnfamilj som helst, tills man tittar i frysen. Kotunga, lever, halskotor och späck är några av de köttdelar Mats visar upp. Karin Wallton och Mats Ådahl har egen ko på kotell, eller för närvarande faktiskt två, kossan Morsan, som ska slaktas i höst och stuten Jeane-Pierre, som ska slaktas våren 2015. I somras åkte de och hälsade på dem i Ångermanland. I ett par år har de köpt kött från kooperativet Norrbete. Där kan man köpa en hel ko som man sedan får levererad hängmörad, styckad och vacuumförpackad. Kilopriset är 150 kronor och med varje förpackning kommer också en beskrivning vem djuret är och hur det levte. Mats visar lappen som följde med i förra lådan. Där står bland annat: "Kossan

hette Mulatten och var ledarko i flocken på Tjärnbotten i många år. Ät henne med vördnad."

Hur känns det att äta upp ett djur som ni har träffat och som ni får beskrivet vem det var?

– Det känns absurt men bra. Förut har jag tänkt att jag inte kan hålla på att äta kött när jag inte kan ta ansvar för hur djuren haft det. Nu har vi sett var djuret har gått och betat och de verkar ha det jättebra. Men visst var det konstigt när vi träffade Morsan i somras som var så stor och imponerande och dessutom hade en kalv och då tänkte jag, ska vi äta upp henne? Man får respekt för att det är levande djur, säger Karin.

**"Ju mer
man lär sig, ju
mer bryr man sig.
Nu när jag har börjat
tänka på hur kött
produceras kan jag
inte köpa vilket kött
som helst."**

Mats Wallton-Ådahl

Karin var förut vegetarian av djuretiska skäl och var först motsträvig till att köpa en hel ko.

– Jag tänkte att då kommer vi ju att börja äta mer kött. Nu äter vi mer kött just när vi har fått leverans men sedan äter vi mindre när det är svårare bitar som måste tillagas, sådant som måste kokas länge och som man bara kan göra på helgen, säger hon.

Mats var inte särskilt engagerad i djurfrågor när de började köpa kött från kotell. Först var det ett sätt att köpa gott och nyttigt kött. Men ju mer han lärde sig om djurhanteringen desto mer betydelsefullt blev det hur djuren haft det. Särskilt efter ett besök under slakten.

– Jag tog ledigt från jobbet och åkte upp och var med när de slaktade djuren på kotellet. Det var en stark upplevelse. Jag var lite chockad i början, döden hängde sig kvar. Men det var väldigt nyttigt att se och djuren blev väldigt respektfullt hanterade, säger han.

Innan hade Mats inte vetat något om djurindustrin och att äta kött var något han tog för givet.

– Men ju mer man lär sig, ju mer bryr man sig. Nu när jag har börjat tänka på hur kött produceras kan jag inte köpa vilket kött som helst. Det känns som ett svart

hål, det finns kanske bra alternativ i affären men det går ju inte att ha någon koll på hur djuren haft det, säger Mats.

Att det skulle vara bra bara för att det är svenskt, det tror Mats inte på. Han kan reta sig på när han får reklamen från COOP där de handlar för det mesta.

– Det är bara reklam på billigt kött, inte en enda ekologisk vara. Det säger sig självt, är det för billigt kan det inte vara bra. Ska det bli förändring krävs att handeln tar bort dåliga alternativ, de skulle inte köpa in vissa produkter, säger Mats.

Karin skrattar lite och säger att det skulle bli lite som en planekonomi.

– Man kanske inte kan förbjuda det dåliga men man skulle kunna subventionera det som föds upp på ett bra sätt. Det borde inte vara så svårt att gå små, små steg i den riktningen, säger hon.

Eller så får man tilltala folks ego för att få en förändring föreslår Karin. Att det är mer hälsosamt att inte äta stressade djur. Själva har de fått mycket bättre blodvärden sedan de började köpa ko från kotellet. Och så långt det går försöker familjen att köpa ekologiskt.

– Ibland finns det inte ekologiska varor, till exempel när vi är på landet, och ibland är de slut. Men då har det heller inte blivit något kött, då äter vi något annat. Ibland är utbudet jättedåligt, de ekologiska os-

tarna är oftast trista. Och det är svårt med kyckling. Där finns det inte riktigt någon bra, vi köper Bosarps ekologiska kyckling när det finns, men annars avstår vi från kyckling.

Karin gäspar några gånger. Klockan börjar bli mycket. Det är strax läggdags för barnen och brödet ska ut ur ugnen, jag tackar för mig och tar hissen ned. ✕

Foto: iStockphoto

KÖTT DIREKT FRÅN GÅRDEN

- Genom att köpa kött i en gårdsbutik kan du lättare få information om hur djuren har haft det. Du kan själv titta hur det ser ut och du kan fråga hur just den gården sköter bete, tillgång till halm, transporter och slakt.
- Familjen Ådal Wallton har sina kor hos Thorsten Laxvik i byn Tjärnbotten. Han är en av åtta gårdar i den ekonomiska föreningen Norrbete som säljer kött direkt till konsumenten. Från Norrbete kan du köpa köttlådor som levereras direkt till dig. Norrbete är ett exempel på gårdar som säljer just så. Genom att söka på gårdsbutiker på nätet kan du få upp flera alternativ som finns nära dig.

"MORALISKT FEL ATT DÖDA DJUR"

Vill inte äta djur

Ingen mjölk, inget kött, ingen ost. Det är en självklarhet för Anders Nilsson som valt att bli vegan.

Vi träffas vid ett fik på Söder i Stockholm. Anders Nilsson sitter vid ett fönsterbord och har redan hunnit beställa en slät kopp kaffe. Jag vill prata om hans val att äta vegansk mat, alltså bara mat som inte kommer från djur.

– Jag tycker det är fel att döda, tycker det är fel att göra illa någon. Jag försöker gå genom livet och göra så lite skada som möjligt. Vegan blir en naturlig väg då. Jag försöker vara juste mot andra människor också. Försöker såra dem så lite som möjligt, säger Anders.

Han har kommit direkt från jobbet som sjuksköterska på vårdcentralen vid St Eriksplan. Mest är det hemsjukvård till de som är för sjuka för att ta sig till vårdcentralen men för friska för att läggas in på sjukhus. Han lägger om sår, tar prover, ger medicin, mest till äldre människor.

– Det är viktigt, att ta hand om, att

lindra och inte orsaka lidande. Att få andra att må så bra det bara går, säger han.

Men någon moraliskt fulländad person, det är han inte säger han.

– Nej, alla människor kompromissar med sin moraliska övertygelse. Om man aldrig någonsin ska göra något moraliskt fel, aldrig göra något mot miljön, djuren, naturen, då blir det ganska snävt. Men veganismen är viktigast för mig, för att döda och utnyttja en annan individ med känslor känns som ett större övertramp än att åka på en semesterresa

med flyg.

Oftast håller han lite tyst om sina åsikter, vill inte provocera.

– Det är lätt att få folk att känna att jag anklagar dem och jag vill inte få folk att känna sig dåliga.

Varför tror du att de känner sig dåliga?

– Äter man kött och dricker mjölk så stödjer man en industri som går ut på att döda. Man tar sig rätten att

döda ett djur, att ta livet av någon. Det är ingen som

någonsin har gett oss människor den rätten. Vi har ju makt över

djuren, men bara för att man har makt över någon så behöver man inte nyttja den.

"Man tar sig rätten att döda ett djur, att ta livet av någon. Det är ingen som någonsin har gett oss människor den rätten"

Anders Nilsson

Foto: iStockphoto

Det var när Anders var 15 och träffade en tjej som var vegetarian som han för första gången funderade kring att det skulle vara fel att äta kött.

– Jag hade aldrig ifrågasatt mitt eget beteende men jag var snart helt övertygad. Det är så invant att äta kött, nästan alla människor gör det hela tiden. Det är en central del i livet att äta och då är det en stor grej att ändra en sådan vana.

Anders var i sju år vegetarian med en vegans övertygelse. Men sedan åtta år har han helt slutat att äta mat från djur. Han minns att ost och mjölk smakade gott men det skulle aldrig vara värt den bittra eftersmaken och det dåliga samvetet för att äta det igen.

Hur tänker du om människor som väljer att äta kött?

– Jag fattar det inte. Jag förstår inte hur de lyckas blunda för vilket lidande som ligger bakom köttätandet. Jag tror att det är ytterst få människor som skulle kunna spendera en dag på ett slakteri och sedan slänga en bit kött på grillen när man kommer hem. Och jag tror att väldigt få människor skulle kunna jobba med att döda djur och då tycker jag inte att det på något sätt är moraliskt försvarbart att delegera den uppgiften på någon annan människa.

Han kan bli lite uppgiven när han ser någon äta en stor biff och ledsen att utvecklingen inte går snabbare och tycker det är sjukt att hålla djur för sin egen skull som de allra flesta människor gör.

– Det är att utnyttja, det skulle aldrig vara okej om det var en människa. Det är en parallell som jag undviker, för det provocerar människor så mycket, men det är ju inte okej att äga en annan människa för

sin egen skull även om den lever ett helt fantastiskt liv.

Vad tycker du om sällskapsdjur?

– Jag tycker det är fel att köpa en annan individ. Det är en sak om det finns övergivna djur som behöver tas omhand. Men att föda upp ett djur för att man vill ha sällskap och för att man vill äga det och lära det små konstigheter tycker jag inte är okej. Inte nödvändigtvis att de djuren måste lida men det är inte moraliskt att köpa en annan kännande varelse och göra precis vad man vill med.

Anders tycker sällan att det är särskilt svårt att vara vegan. Men han får blunda för mycket i butiken. Han skrattar och säger att det är helt sjukt men han kan peka på i princip allt i mataffären och säga om det innehåller köttaromer, skummjölk eller något annat han inte kan äta.

– Jag har ju vänt på varenda jävla förpackning i så många års tid. Du anar inte hur mycket produkter som man blandar i skummjölk eller äggpulver. Det finns en liten butik här på Söder, Goodstore, där jag faktiskt inte behöver kolla alla förpackningar för att se om de innehåller något jag inte kan äta. Det vore ju trevligt om det fanns fler sådana butiker.

Hur skulle du vilja se ett samhälle i framtiden?

– Alla skulle ju vara veganer absolut, ingen skulle vilja äga nån och ingen skulle utnyttja någon vare sig människor eller djur. Och jag tror att vi kommer vara där så småningom. Historien talar för det. Vi har ju avskaffat slaveriet, kvinnor har rösträtt och man får inte längre slå barn ✕

MER OM VEGANSKT

- En person som väljer att äta vegansk mat väljer bort allt som kommer från djurriket. En vegan avstår därför från kött, mjölk, smör, mjölkbaserat margarin och glass, ost, vassel, mjölkchoklad, gelatin, ägg samt olika tillsatser av animaliskt ursprung.
- Det finns en mängd sidor, bloggar och forum på nätet med inspiration för dig som vill börja äta vegansk mat. Många handlar om vilka ersättningsprodukter som finns och så finns det massor av recept.
- Några förslag på sidor som handlar om både veganska och vegetariska val:
www.veggiekind.com/veggietoppen
www.vegokoll.se
www.vegania.net
www.vegoriket.se

"JAG GÖR SÅ GOTT JAG KAN"

Är noga men priset styr också

Lillemor Högberg skulle helst vilja vara vegetarian.

– Men jag klarar inte av det, **jag råkar gilla bacon och en köttbit ibland.**

Vi går runt på Coop på centralen i Stockholm, Lillemor Högberg och jag. Lyfter på skinkpaket och spanar in köttet. Hon är noga med vad hon äter och vad hon väljer att stoppa i kundvagnen. Ekologiskt ska det vara, särskilt ägg, mjölk och kött. För det känns viktigt att djuret har behandlats bra. Helst vill hon köpa kött där det står på förpackningen vilken gård djuret är ifrån för då kan hon kolla upp den, på internet i alla fall.

– Jag har en stark relation till alla djur. Innan min man dog hade vi lantbruk på fritiden med kor, grisar, höns och får. Vi producerade vårt eget kött. Vi såg till att de hade ett gott liv och fick en bra död. Om jag vet att djuret haft det bra när det levte, då ser jag det som ett kretslopp att äta djur. Jag tänker att det kan finnas en nytta med att bli uppäten. Det behöver inte vara fel

att finnas till för att bli mat. Jag tror inte djur kan förutse saker, de vet inte vad som händer i framtiden, säger hon.

Så hon är noga med vad hon handlar, men plånboken styr också. Särskilt sedan Lillemor blev pensionär för ett år sedan.

– Hade jag möjlighet skulle jag bara äta sånt där jag vet hur djuret har haft det. Men jag märker att det oftare slinker med billigare kött nu. Fast jag har en strategi för att handla kravkött, säger hon och förklarar:

– Stormarknader har oftast en disk med kort datum. Där kollar jag alltid, då kan man ofta köpa billigare kravkött, sedan är det bara att gå hem och frysa det.

Vi står vid kyldisken där falukorv, kabanoss, och prinskorv trängs om utrymmet. Lillemor utbrister:

– Alltså jag älskar korv. Men har du någonsin sett en ekokorv? Det finns knappt, bara torra små saker. Så jag köper vanlig korv ibland ändå, säger hon.

Den där dubbelheten finns i Lillemor. Det säger hon själv. Dubbelmoral.

– Det var oerhört svårt att skicka iväg djuren vi hade till slakt, transporten dit och att de kanske skulle få stå något dygn på slakteriet. Korna visste alltid vilken bil som var slaktbilen, de stack iväg från den. Jag tror att den luktade panik.

Hon menar att hon vet alldeles för mycket. Att det annars skulle vara mycket enklare.

– Då kan man ju sätta i sig en köttbit utan att bry sig. Även om jag inte brukar bry mig om djuret just när jag äter, men det finns ju där.

Foto: iStockphoto

"Alltså jag älskar korv. Men har du någonsin sett en ekokorv? Det finns knappt, bara torra små saker. Så jag köper vanlig korv ibland ändå."

Lillemor Högberg

Man måste förtränga lite, annars kan man inte äta kött alls, tror Lillemor. Djur är djur och köttbitar är köttbitar, säger hon. Och så fort den är död och styckad då är det inte längre ett djur för henne.

– I affären tänker jag inte på hur grisen har haft det, jag ser fläskfilén. Men när jag kommer hem och slänger in den i frysen då kan jag tänka, tusan: Nu har jag köpt en sådan där filé igen, att jag är så jäkla dum som köper den, varför kan jag inte bli vegetarian?

För vegetarian skulle hon vilja vara. Tycker inte att det finns någon anledning att döda djur för att äta upp dem och tycker inte att det är okej, inte egentligen.

–Jag önskar att jag hade växt upp i ett samhälle där man var vegetarian. Men jag är uppvuxen i en kultur där man äter kött och jag har vant mig vid smakerna. Det finns absolut ingen anledning att skapa liv för att äta upp dem. Det är ju lite som att leka gud.

Det är hemskt att man kortar livet så mycket som möjligt på djuren för att tjäna pengar, tycker Lillemor.

– Människan har fått för sig att vi har fått på oss någon krona och bestämmer över allt annat liv. Vi har missförstått vår roll. Vi ska inte använda djur och natur till rovdrift. Idag finns inga gränser. Men vi har ett samhälle där ekonomi styr allt liv. ✕

KÖP MINDRE KÖTT FAST BÄTTRE

Djurskyddet Sverige tipsar:

- Köp kravmärkt. De kravmärkta gårdarna kontrolleras regelbundet och för att få kravmärket måste djuren få gå ut. Grisar får böka, kycklingarna får mer utrymme och ska kunna både sprätta och sandbada. Dessutom har de bättre förhållanden vid slakt.
- Köp kött mer sällan. Då kan man också ha råd att köpa det dyrare Kravmärkta köttet.
- Gör det du kan. Det är bättre att göra lite ibland än att inte göra något alls. Ge inte upp bara för att du inte alltid köper kravmärkt kött, ägg och mjölk.

Foto: iStockphoto

DJURSKYDDET SVERIGES RÅD:

- Välj kvalitetssäkrade uppfödningssystem som KRAV, EU-ekologiskt eller Svenskt Sigill. KRAV är det som har det mest långtgående kraven.
- Titta efter märkning som visar var djuret är fött, uppväxt och slaktat eller i vilket typ av system hönan som värpt ägget finns i.
- Kött från svenska djur innebär oftast att du vet mer kring hur djuren har haft det.
- Djurskydd kostar – billiga ägg och mejeriprodukter och billigt kött kommer sannolikt från djur som fötts upp under sämre förhållanden.
- Tänk på att det ibland skiljer sig mellan svenska KRAV märkningen och EU-ekologiskt. Speciellt gäller detta griskött.
- Ställ krav och fråga din handlare!

Tips för matvalet

Som konsument finns alltid möjligheten att välja bort kött eller annan mat som kommer från djur. Men **för dig som vill äta kött, ägg eller mejeriprodukter** har vi här samlat tips och information som kan underlätta valet av mat i butiken.

Appen Djurskyddat

I våras lanserade Djurskyddet Sverige med hjälp av pengar från Konsumentverket en app för smarta telefoner. Appen "Djurskyddat" ska användas för att underlätta för dig att göra medvetna val. Du skriver in märket på varan du vill köpa och får då en betygsättning på hur ambitiös djurpolicy företaget

har som producerat varan. Du får också ett betyg på hur väl de kontrollerat att deras policy efterlevs. När appen gjordes var det svårt att få butikskedjorna att lämna ut information och det är få företag som valt att vara med. Bland annat nekade Mc Donalds och Ica att vara med. Nu utökas appen för att täcka fler företag och märken. Arbetet pågår för fullt och förväntas vara klart till årsskiftet. Appen är gratis att ladda ner och finns för både iPhone och Android.

Köttguiden

Köttguiden är en sida på nätet där du kan få vägledning i vilken påverkan olika val av kött ger för klimat, biologisk mångfald och djurskydd. Sidan tar också upp alternativ till kött. Allt från naturbeteskött på nöt, ekologiskt lammkött, vilt, importerat griskött, quorn och baljväxter tas upp. Genom

en markering med gröna, gula och röda smileygubbar får du en översikt över hur köttet har påverkat djuren och klimatet. Ambitionen med sidan är att visa hur komplext valet är och att olika val ger olika konsekvenser. Till exempel får kyckling högt klimatbetyg men dåligt betyg på djurskydd. Köttguiden är ett resultat av ett doktorsarbete av Elin Rööf från SLU. Läs mer på: www.kottguiden.se

Kött från en virtuell farm

Projektet Minfarm har tagit konsumentens vilja att veta varifrån köttet kommer ett steg längre. De erbjuder dig att bygga din egen onlinefarm. Lite som ett dataspel men högst verkligt då du får se filmer från gården och intervjuer med bönderna. Du får via internet följa djuren du köpt och komma på besök

på gården. Den virtuella farmen fungerar som en slags mellanhand så att konsumenten kan handla direkt från gårdarna. Än så länge finns projektet bara i Jämtland men ska nu också byggas upp i Västerbotten och förfrågningar har kommit från hela landet. Läs mer på: www.minfarm.se

Guide till olika märkningar

En vara som har en certifiering kontrolleras av någon oberoende part som varje år intygar att de regler som är överrenskomna för till exempel Svenskt Sigill och KRAV är uppfyllda. De som inte lever upp till kraven får inte leverera till slakteri och mejeri. Men det kan såklart finnas gårdar som har en hög standard för djuren utan att vara kopplad till någon certifiering

KRAV

KRAV är en ekonomisk förening och en märkning för ekologisk produktion. När det gäller djurskydd ställer märkningen mer långtgående krav än den svenska djurskyddslagstiftningen bland annat på att djuren får vistas utomhus. Djuren ska bara äta ekologisk foder som inte får vara från GMO (genetiskt modifierade organismer). Det är också strängare regler för vad som gäller slakten. Bland annat får djuren inte övernatta på slakteriet och de erbjuds halm för sysselsättning.

KRAV-märkt griskött kommer från grisar som sommartid har betat utomhus på stora ytor där de kan böka. På vintern har de tillgång till en rastgård. Suggorna ska kunna bygga bo och vid kastrering ska grisen bedövas och ges smärtstillande medel.

KRAV-märkt lammkött kommer från lamm som har möjligheten att vistas utomhus året runt. Även vinterlamm ska ha tillgång till rastgård. Kastrering är förbjudet liksom rutinmässig parasitbekämpning.

KRAV-märkt fjäderfä, alltså både slaktkyckling och värpande höns, ska få möjlighet att vistas utomhus. Där ska de kunna krasa och picka mask och de ska också få möjlighet att bada i sand för att hålla fjäderdräkten fin. Slaktkycklingarna lever längre än inom den traditionella uppfödningen och de är högst sex stycken per kvadratmeter.

KRAV-märkt nötkött garanterar att djuren gått ute och betat fritt. Kalven går kvar hos mamman.

KRAV-kossan ska få möjlighet att beta större del av året än i kossan konventionell produktion. Kalven ska vara kvar minst ett dygn hos mamman. De uppbundna korna ska från och med 2014 rastas två gånger i veckan.

EU-Ekologiskt

Märkningen gäller för produkter som uppfyller EU:s regler för ekologisk produktion. Märkningen garanterar att djuren har tillgång till utevistelse, att grisar bedövas innan kastrering och att värphönsen inte hålls i burar. Gårdarna kontrolleras varje år. EU:s ekologiska symbol fokuserar på läkemedel och gifter snarare än djuromsorg. Märkningen ställer inga krav kring transport och slakt. EU-ekologisk märkning har inget krav på att grisarna ska beta och böka ute. Det räcker med utomhusvistelse på betongplatta. Inomhus har grisarna mer plats jämfört med de konventionellt uppfödda.

Svenskt Sigill

Svenskt Sigill är ett kvalitetsmärke på svensk mat och har krav på djuromsorg som till viss del går längre än svensk djurskyddslagstiftning. Märkningen garanterar att djuren fötts upp med ett GMO-fritt foder (genetiskt modifierade organismer). Det finns krav på gårdarna att tillsammans med en veterinär göra en hälsoplan för att få friskare djur och mindre antibiotika-användning. Transporten till slakteriet och själva slakten kontrolleras extra även om kraven inte är särskilt mer långtgående än vad som regleras i djurskyddslagstiftningen. Enligt certifieringen måste slaktkycklingarna ha större yta att röra sig på och alla lamm garanteras utevistelse.

Klipp ut och spara!

Foto: Regeringskansliet

Hallå där!

Konsumentminister Birgitta Ohlsson:

På vilket sätt kan du hjälpa konsumenten att handla varor som producerats med ett gott djurskydd?

– Jag har tagit initiativ till en samordnad oberoende telefon- och webbaserad konsumentupplysningstjänst som ett sätt att öka konsumentmakten generellt. Jag var också pådrivande för en tydlig märkning av päls- och skinnprodukter som kom häromåret.

Hur tycker du att EU:s nya lag om ursprungsmärkning ska utformas?

– Vi vet att många konsumenter är intresserade av att få information om livsmedlens ursprung, och särskilt viktigt är det för livsmedel som exempelvis kött. Den märkning vi har på nötkött bör vara vägledande också för övrigt kött.

Hur arbetar du i EU för att få igenom det?

– Detta är primärt en fråga som landsbygdsministern ansvarar för, men som konsumentminister är jag förstas också engagerad i frågan.

Tror du att konsumentmakt räcker för att få till förändringar för hur djuren har det?

– Konsumentmakt räcker inte men är en mycket viktig del. Förutom god märkning och konsumentinformation kan konsument- och djurskyddsorganisationer mobilisera och kanalisera konsumentmakten. Europeiska kampanjer som den om max åtta timmars transporter för djur är mycket bra och den stödjer regeringen.

Vad behövs för att få förändringar?

– Självklart är lagstadgade krav när det gäller djurskydd en nödvändighet. Sverige jobbar aktivt i EU för att höja djurskyddet, vi har i många fall mer långtgående krav än de minimikrav som EU ställer. ✕

Foto: iStockphoto

Ica, Coop och Axfood ställer krav på djuromsorgen på den importerade maten och kontrollerar till viss del att de följs. Kraven matchar inte svensk djurskyddslagstiftning.

Så jobbar butikerna med djurfrågor

Vad gör butikerna för att underlätta för dig och mig att köpa fläsk från **grisar som har knorren kvar och kött från kossor som slaktats med bedövning?**

De flesta livsmedelsbutiker i Sverige tillhör Ica, Coop eller Axfood, som har Willys och Hemköp. Ica är störst med nästan 40 procent av marknaden, Coop och Axfood har cirka 20 procent var. Allt de tre stora kedjorna anser att de har och tar ansvar för hur djuren haft det under sin levnad. De har också mer eller mindre utförliga policys för hur de ska arbeta för god djurhållning. Ändå är det svårt att hitta information om djur och djurskydd på kedjornas hemsidor. Axfood skriver inget om djurskydd på sin. Inte heller Willys. Det enda Hemköp skriver är att de inte säljer ägg från höns i bur. På Ica

och Coops hemsidor hittar man mer utförlig information om hur de ser på djurskydd men det är några klick bort från startsidan och svårfunnet.

Så, hur gör butikskedjorna när de väljer vilka varor som hamnar i butiken? Alla tre framhåller att huvuddelen, nästan åttio procent av det färska köttet de köper kommer från Sverige. Då gäller den svenska djurskyddslagstiftningen, som är strängare än EU:s. Grissuggor får till exempel inte fixeras, alltså förvaras i en burliknande konstruktion där de inte kan vända sig. Kor ska få gå på bete en period varje sommar

och en maxtid på åtta timmar gäller för transport av djuren. På det svenska köttet har butikskedjorna inga egna kontroller, varken på gårdar eller slakterier.

Men att bara köpa in svenskt kött går inte eftersom efterfrågan på fläsk och nötkött är större än vad de svenska producenterna kan leverera såväl Ica, Coop och Axfood. Därför importeras stora mängder. Kedjorna ställer då krav på djuromsorgen och kontrollerar till viss del att kraven följs. Inte sämre än vad EU:s djurskyddsdirektiv anger får djuren ha det. Med andra ord kan det vara så att grissuggorna fixeras, djuren

"Men att bara köpa in svenskt kött går inte eftersom efterfrågan på fläsk och nötkött är större än vad de svenska producenterna kan leverera hävdar såväl Ica, Coop och Axfood."

kan transporteras mycket längre sträckor än i Sverige och grisarnas svansar kan knipsas av utan bedövning. Men det är alltså miniminivån i butikerna, sämre än så får det inte bli. Och butikskedjorna strävan är att ställa tuffare krav än så.

Coop, Ica och Axfood åker själva ut till alla slakterier de köper kött ifrån för att kontrollera hur djuren hanteras, till exempel att kossorna inte slaktas utan bedövning. Dessutom gör man stickprovskontroller på gårdarna. Axfood vill gå ännu längre och arbetar för en certifiering av gårdarna. Då kommer varje enskild producent att besökas och kontrolleras varje år.

De finns med andra ord någon slags lägstanivå i butikerna. Det kan man vara säker på om man handlar på Coop och Willys där alla varor köps in centralt. På Ica och Hemköp blir det klurigare att veta vilken lägstanivå som gäller, eftersom alla Ica-butiker och vissa av Hemköps butiker ägs av handlarna själva. Butiksägaren väljer då vilka varor som tas in och dessa kan vara andra än de som är kontrollerade centralt av Ica och Axfood. Icas och Axfoods egna märken kan du dock vara säker på har en lägstanivå för hur djuren haft det.

Men finns det något intresse för att höja den där lägstanivån? Ja, svarar alla kedjorna men ingen har något konkret svar på hur. Man säger sig hjälpa konsumenten att handla ekologiskt kravmärkt kött, ägg

och mejeriprodukter genom hyllmärkningar och information på hemsidor och kundtidningar.

De försöker också ha ett brett sortiment av ekologiska produkter bland annat genom sina egna märken. I love Eco på Ica, Garant Eko på Axfood och Änglamark på Coop.

Men om de hjälper försäljning av kravmärkt kött, ägg och mejeriprodukter genom att sänka priset, det kan Ica och Coop inte svara på. Axfood säger att de inte gör samma påslag på ekologiskt kött och ägg för att de varorna inte ska bli så dyra. De tjänar alltså lite mindre på de produkterna.

Kravmärkt kött och särskilt kyckling kan ofta vara slut i butikerna. Orsaken, säger kedjorna, är att de är rädda för att behöva kasta kött som inte säljs och att de inte vågar köpa in stora volymer. Men fråga efter det, uppmanar de kunderna. Något som överhuvudtaget inte finns att köpa i butikerna är kyckling som kommer från långsamväxande arter. Alla kycklingar som säljs i Sverige är avlade för att bli stora snabbt. De får då problem med ben som kan gå av, även de som fötts upp ekologiskt. Kan butikerna tänka sig att importera kycklingkött från långsamväxande arter? Ja, fryst sådan, säger Axfood. Coop och Ica säger att det går men att de är komplicerat och många saker som ska vägas in till exempel smittskydd. ✕

"För mycket fokus på prispress i butikerna."

Butikerna gör inte tillräckligt för att hjälpa dig och mig att handla djurvänligt. Det anser Jan Bertoft, generalsekreterare på Sveriges konsumenter.

– Det finns en tydlig trend att konsumenter bryr sig mer om sociala villkor, miljö och djurskyddsfrågor när de handlar, säger Jan Bertoft som är generalsekreterare på paraplyorganisationen Sveriges Konsumenter, som samlar 28 medlemsorganisationer med sammanlagt cirka 2,5 miljoner medlemmar.

Han tycker att handeln måste "städas" åt konsumenterna så att den som handlar inte behöver vara lika påläst.

– Idealet skulle vara att man kan gå in i en affär och vara trygg med att djuren som producerat livsmedlen levt under bra förhållanden och slaktats med bedövning, säger Jan Bertoft.

Städar inte butikerna idag?

– De skulle kunna bli mycket bättre. Det är väldigt mycket prispressfokus i affärerna. I en tid då man verkligen skulle behöva ha mer fokus på klimat och djurskydd har butikerna kött som lockvara. Priset för det är dåligt djurskydd.

Jan Bertoft menar att butikerna kan göra mycket mer för djurskydd om de verkligen vill men att det finns en kultur och mentalitet i handeln att kött ska säljas billigt och i stora volymer. Han tycker att handeln har ett ansvar för att vi ska köpa bättre och mindre kött både ur ett klimatperspektiv och ut ett djurskyddsperspektiv.

– De skulle kunna göra mer på priset och ta sin del av ansvaret, till exempel mindre vinst på "goda" varor. Och de skulle kunna uppmana konsumenten att köpa ekologiskt kött. De kravmärkta varorna ska också finnas tillgängliga och vara lätta att hitta i butiken, säger Jan Bertoft. ✕

SÅ GÖR DU FÖR ATT HUNDEN SKA KLARA NYÅRSAFTON

**9
TIPS!**

Hälften av alla hundar i våra städer känner stor oro och ångest när fyrverkerier och smällare börjar brännas av på nyårsafton. **Hundpsykologen Anders Hallgren ger sina bästa tips** på hur du hjälper din fyrbenta vän när det brakar lös den 31 december.

Text Pontus Ljunghill **Foto** iStockphoto

1

ÖVA

Börja öva hunden på att klara av höga, påfrestande ljud tidigt – helst redan som mycket liten valp, om det är då du får den. Cd:n "Fyrverkeri, åska och skott – ljud för hundträning" är ett hjälpmedel som har visat goda resultat. Börja med att spela upp den i små portioner, trappa sedan upp träningen stegvis. Cd:n har medföljande instruktioner och kan bland annat beställas på www.jycketryck.se.

2

TA ETT SNACK MED GRANNARNA

Prata med grannarna innan och be att de inte fyrar av någonting före 22.00 och inte efter 01.00 på nyårsafton. På så sätt kan man förhoppningsvis begränsa den tid det smäller, i alla fall i närområdet. Och under de tre timmarna är det ingen fara att hunden får vara inne.

FETVADD

Stoppa fetvadd i hundens öron innan smällandet drar igång på nyårsafton. Tänk på att det ska vara just fetvadd – vanlig bomull är inte rekommendera eftersom den ofta fastnar. Vanliga öronproppar fungerar också bra. Det finns dessutom speciella hörselskydd för hundar att köpa. Det tar dock ett tag att vänja sig vid dem och man måste börja testa skydden på hunden i alla fall ett par dagar innan smällandet börjar.

3

4

EXTRA VIKTIGT MED MOTION

Rasta hunden riktigt ordentligt. Aktivera den både utomhus och inomhus (till exempel genom att låta den söka efter godis). Är hunden trött och har gjort sig av med överskottsenergi reagerar den inte lika starkt på smällarna. Rasta hunden extra mycket under hela december och en bit in i januari.

5

DÄMPA OLJUDET

Ljudisolera hemmet så bra som möjligt. Sätt gärna upp täcken, filtar och liknande för fönstren. Ha en bur som är i ljudisolerad så gott det går. Blir hunden skrämmd kommer den vilja krypa in där för att känna sig tryggare och för att minska rädslan. Det är bra om buren står någonstans där smällarna hörs så lite som möjligt, till exempel i källaren eller i badrummet. Tänk på att vara nära hunden när den är i buren.

LÅT ALDRIG HUNDEN SE FYRVERKERIER PÅ PLATS

Ta inte med hunden om du ska ut och titta på fyrverkerier på plats. Rådet kan verka så självklart att man inte ens ska behöva ta upp det. Tyvärr finns det fortfarande de som är så obetänksamma att de gör just det: tar med hunden dit den är som mest utsatt.

6

8

OLIKA PREPARAT FÖR ATT MINSKA RÄDSLAN

Blir din hund chockad är det viktigt att sätta in lugnande medel så fort det går. Därför är det bra om man fått några tabletter utskrivna av veterinär innan. Preparatet ska vara centraldämpande. Det får absolut inte vara muskelavslappnande – den typen av medel gör bara hunden ännu räddare, eftersom det får musklerna att slappna av samtidigt som hjärnan fortfarande är helt klar.

Får man inte ut lugnande från veterinär finns det diverse örtpreparat man kan använda sig av. Det handlar om olika Valeriana-medel. Vet man att hunden kommer bli mycket rädd, och att den blivit chockad tidigare, kan man börja ge den Valeriana-tabletter ungefär en vecka innan nyårsafton. De gör inte att rädslan försvinner helt, men de tar bort panikångesten.

7

INTE TRÖSTA

Försöker man trösta en skrämmd hund förstärker man rädslan. Är man till exempel ute och går med hunden och det smäller i närheten är det att föredra att bara vända på klacken och gå. Eller, om situationen inte är så allvarlig och hunden mest blir överraskad av smällen: hoppa och tjoa lite grand, ta fram godis som du sedan gömmer och låt hunden söka efter det.

9

EFTERCHOCKSBEHANDLING

Här måste man kontakta en hundpsykolog med rätt utbildning för att få bästa möjliga råd om vad som fungerar bäst. Efterbehandlingen kan sättas in långt efter att hunden chockats.

Reagerar hunden med mycket kraftig panikångest kan man till exempel ge den Clomicalm, som är ett medel som skrivs ut av veterinärer. Är rädslan mindre finns det olika örtpreparat man kan använda.

Har man en hund med bara lite ångest kan man se till att maten är speciellt rik på äggviteämnet tryptofan samtidigt som man ger hunden B-vitaminer (till exempel B-Komplex). Tryptofan tillsammans med vitamin B6 är grunden för att den lugnande signalsubstansen serotonin ska bildas.

TÄNK PÅ

- De här tipsen gäller hundar. Många djur, inte minst katter kan också ha det mycket svårt på nyårsafton. Kolla upp de råd som gäller för just ditt husdjur.
- Läs också gärna Anders Hallgrens bok "Rädda, arga och stressade hundar – att lindra och bota med enkla medel" (MBF Förlag). Där ges goda råd om vad man själv kan göra för att hjälpa sin hund.

En kvinna stannar längre med
en man som slår henne om det
finns ett djur i hemmet. Lollo
på VOOV ger en möjlig utväg.

VOOV HJÄLPER DJUR FRÅN VÅLDSRELATIONER

En kvinna misshandlas av sin man och behöver fly. Men hennes hund får inte följa med till det skyddade boendet och hon vill inte lämna kvar sin fyrbenta vän. Men **tack vare VOOV, Veterinär omtanke om våldsutsatta, finns ett nätverk av frivilliga som tillfälligt kan ta hand om hunden.**

Dag som natt kan Socialtjänsten eller Kvinnojouren ringa på Lollo's jourtelefon. En kvinna har lämnat en våldsam partner men hennes husdjur får inte följa med till det skyddade boendet. Det är då VOOV:s arbete börjar.

– Vi har ett nätverk av frivilliga som tillfälligt kan ta hand om djuret medan kvinnan får hjälp, förklarar Lollo, kontaktperson på VOOV i Uppsala.

Ett husdjur fungerar ofta som en kvarhållande faktor i en våldsam relation. Studier visar att en kvinna generellt stannar längre med en man som slår henne om det finns djur i hemmet. För om matte får stryk är det vanligt att också familjens djur råkar illa ut. Hunden eller katten används ofta som en del av mannens våldsutövande, utnyttjas som ett maktmedel och en möjlighet att kontrollera kvinnan, men av allergihänsyn kan djur sällan följa med till skyddade boenden. Genom att behandla djuret illa kan det få kvinnan att stanna kvar eller återvända till hemmet.

– Jag har sett exempel på allt från män som låser ute hunden på balkongen kalla vinterdagar för att kvinnan ska skynda sig hem till de som åker till veterinären och avlivar katten för att visa hur han styr över liv och död, berättar Eva Diesen, brottsofferforskare och aktiv i nätverket Djurens Jurister.

För att kunna hjälpa kvinnorna med deras fyrbenta vänner bildade veterinärstudenter i Uppsala föreningen VOOV, Veterinär omtanke om våldsutsatta. När en kvinna med ett husdjur söker hjälp kontaktar socialtjänsten eller Kvinnojouren någon av VOOV:s lokala kontaktpersoner som då börjar söka efter

ett lämpligt jourhem.

– Om kvinnan redan lämnat hemmet kan det behöva gå snabbt men det brukar ta oss några dagar att hitta ett jourhem, berättar Lollo.

"Jag har sett exempel på allt från män som låser ute hunden på balkongen kalla vinterdagar för att kvinnan ska skynda sig hem till de som åker till veterinären och avlivar katten."

Eva Diesen,
brottsofferforskare

Djuret, i de flesta fall en hund eller katt, överlämnas sedan till VOOV på en neutral plats. Då får kvinnan gärna vara med.

– Det är bra för oss så att vi kan få veta mer om djuret. Sen skrivs också ett kontrakt. Även om vi tar hand om djuret så är det fortfarande kvinnan som äger och betalar för det – fast en del jourhem väljer ibland att stå för kostnader, förklarar Lollo. Allt måste ske i största hemlighet. >>>

"Vi behöver hela tiden fler som hjälper till. Det krävs att man har erfarenhet av den djurart man vill hjälpa till med."

Lollo

Det ska vara omöjligt att spåra eller känna igen djuret, något som skulle kunna innebära en fara för såväl kvinnan som för djuret och jourhemmet.

– Om det hittas så skulle det kunna användas för att komma åt kvinnan. Så det ska inte gå att lokalisera djuret. Inte ens kvinnan vet vart det är och hon har bara direktkontakt med jourhemmet i väldigt speciella fall, förklarar Lollo.

En hund med ett vanligt utseende blir sällan igenkänd men en ovanlig blandras löper däremot en högre risk att kännas igen – vilket också hänt vid något tillfälle. I det fallet placerades hunden omedelbart i ett nytt jourhem på annan ort.

– Sådana faktorer måste vi hela tiden tänka på. Pälsen kan behöva klippas ner, halsband och koppel bytas ut. Eventuellt behöver vi också hitta ett hem som ligger långt ifrån där kvinnan bott.

Det är sällan det blir uppmärksammat när djuret far illa. Även om en veterinär misstänker att patienter och deras matte blir slagna hemma så kan det vara svårt för dem att larma socialtjänsten.

– Sekretessen hindrar ofta informationsutbyte mellan olika myndigheter men i den

nya djurskyddslagen finns på förslag att lätta på socialtjänstens sekretess så att det ska bli lättare att anmäla misstankar om att klientens djur blir misshandlat, berättar Eva Diesen.

För några år sedan gick Eva Diesen igenom 5 000 polisanmälningar om sexualbrott och våld i nära relationer. Hon tittade då också på hur ofta husdjurens situation uppmärksammades.

– Det visade sig att det var i ytterst få fall som polisen ens frågade om det fanns djur i hemmet. Man frågar om det finns barn som blir utsatta för våld men sällan om djur och i de fall som det berättas om misshandlade djur så utreds det inte alltid vidare, säger Eva Diesen.

I polisanmälningarna stötte Eva Diesen på flera fall där hunden misshandlats så illa att den fick avlivas. Men trots dokumenterade skador i veterinärintyg togs det inte upp i rättegången mot mannen. Djurplågeribrott har ofta ett lägre straffvärde än våldet som kvinnan utsätts för och därför skulle mannens straff inte bli högre även om husdjurets situation togs upp. Därför resonerar jurister att det är resursslöseri att lägga tid på djurmisshandeln. Men det finns en väldigt stor problema-

tik i det, poängterar Eva Diesen.

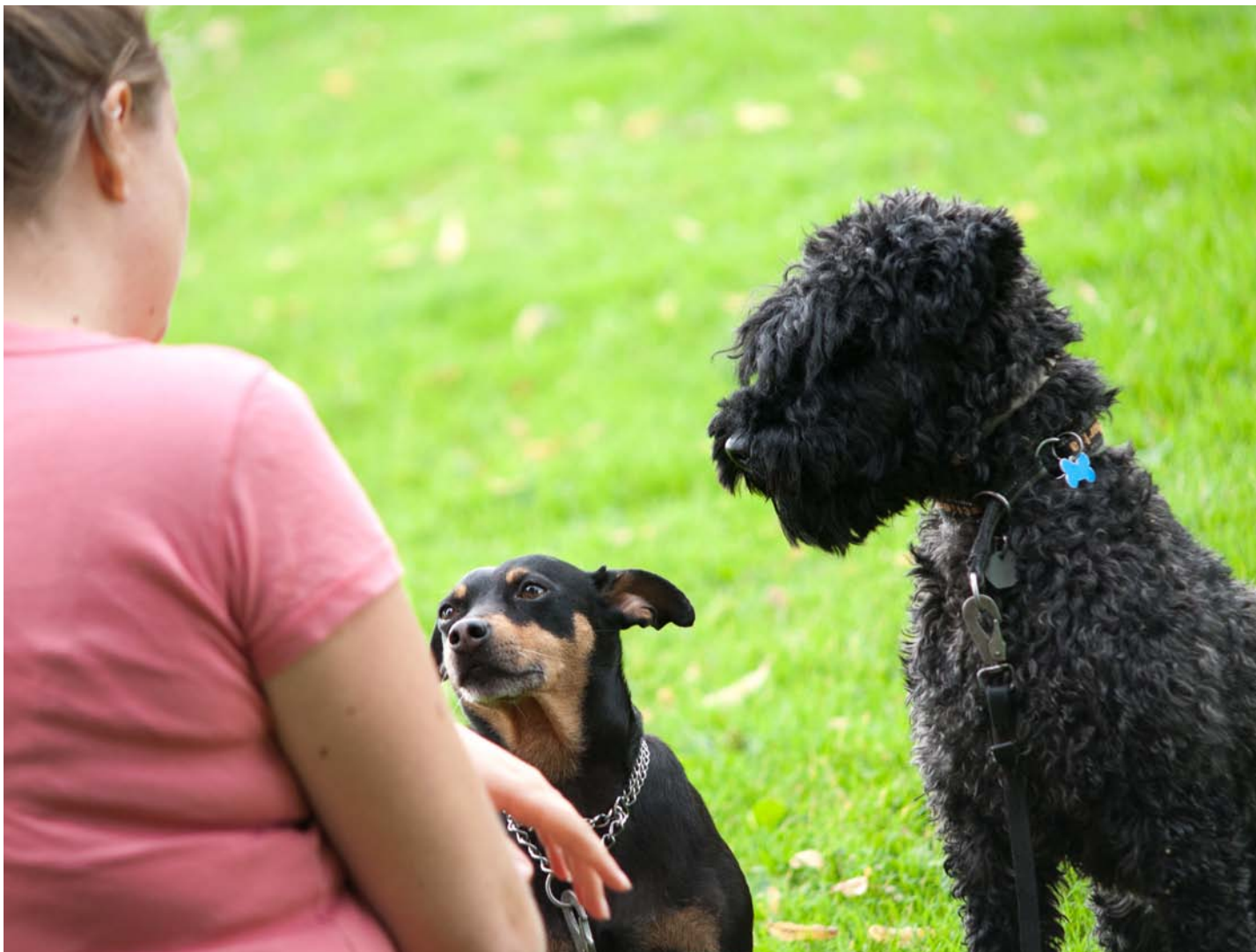
– Det innebär alltså att man kan slå ihjäl en hund ostraffat om man samtidigt misshandlar sin partner. Det är stötande och visar på ett systemfel i rättstillämpningen, tycker Eva Diesen.

En annan stor problematik är att djuret skulle kunna tillfalla mannen vid en skilsmässa.

– Det hade inte varit möjligt om han dömts för djurmisshandel och fått djurförbud. Nu kan det faktiskt bli så att den våldsamme mannen får familjens husdjur. Vårdnadstvister om djur vid separationer är tyvärr alltför vanliga. Lagen borde även ge möjlighet att utfärda kontaktförbud gentemot djur.

På kort tid har VOOV:s verksamhet vuxit och behovet är stort. I dag finns kontaktpersoner på flera orter i landet och det är inte längre bara veterinärstudenter som hjälper till. Vem som helst kan anmäla intresse för att vara jourhem.

– Vi behöver hela tiden fler som hjälper till. Det krävs att man har erfarenhet av den djurart man vill hjälpa till med. Inte sällan är djuren rädda och osäkra av att ha levt i en otrygg miljö. Så det är svårt att veta exakt hur djuren mår. Oftast är deras fysiska form bra men de kan ibland ha

Glädjen och tacksamheten när kvinnan och djuret återförenas är värt allt hårt arbete, berättar Lollo.

andra svårigheter, förklarar Lollo.

Jourhemmet tar hand om djuret i tolv veckor men om behov och möjlighet finns kan tiden förlängas. Eller förkortas. Som fallet med de två katterna som Lollo skulle hämta. Vanligtvis är det enkelt att hitta hem till katter, så också i detta fall. Tills det visade sig att det handlade om två okastrerade hankatter.

– Jag hade helt enkelt glömt att fråga om de var kastrerade. Jourhemmet backade ur.

Men matte hade redan lämnat hemmet och hade svårt att ta tillbaka katterna. Det slutade med att de båda hankatterna fick följa med hem till Lollo, men hennes hundar protesterade. Till slut hittades ett jourhem till katterna som kunde ha dem i åtta veckor.

– De resterande veckorna fick katterna bo på kattpensionat. I det fallet lyckades vi inte lösa det fullt ut med jourhem men vi kunde ändå lösa det på något sätt. Både

kvinnan och hennes dotter var otroligt glada och tacksamma för hjälpen efteråt.

Att vara kontaktperson inom VOOV tar både tid och kraft. Ett ärende är inte avslutat förrän djuret har återlämnats till kvinnan och jourtelefonen kan ringa när-somhelst. Organisationen har i dagsläget ett par projektanställda och alla övriga jobbar ideellt. Men även om det är hårt arbete utan ekonomisk kompensation får de en ersättning som sällan uppnås med pengar: Glädjen och tacksamheten när kvinnan och djuret återförenas.

– Det är allt från tårar till att de vill skänka pengar. De visar en sådan översvallande tacksamhet och uppskattning. Då är det värt all tid och pengar som vi har lagt ner. ✕

Text Angelica Berg **Foto** Jens Sjunnesson

Fotnot: Lollo heter egentligen något annat.

FINNS ETT SAMBAND

- Det finns ett samband mellan våld mot djur och våld mot människor. Det visar flera forskningsstudier.
- Se Sambandet är ett nationellt kunskapscentrum som syftar till att synliggöra det sambandet som finns mellan våld mot djur och våld mot människor. Man menar att våld mot djur måste förstås i sitt sammanhang och inte som isolerade företeelser. Genom att utgå från ett helhetsperspektiv på våld kan både den direkta hjälpen och det förebyggande arbetet bli mer heltäckande och effektivare. Läs mer på: sesambandet.wordpress.com
- VOOV, Veterinär omtanke om våldsut-satta startades 2009 och finns idag på 13 orter i Sverige. Kontakten med VOOV förmedlas via socialtjänst, polis, kvinnojour och brottsofferjour. Läs mer om VOOV på: voovhem.wordpress.com

Varför inte lite mjölmask till jul?

Havreflingor, grovmalda solrosfrön eller mjölmask? Det drar sig mot högsäsong för fågelmatare och många ställer sig säkert frågan vad för typ av mat man ska välja. Ett bra tips är att gå in på internetbutiken Vivaras hemsida – där presenteras närmare 100 olika fodertyper, deras fördelar och till vilka typer av fåglar de passar. För mer information, se www.vivara.se.

Julklappstips för de minsta

Köp Djurskyddet Sveriges alldeles nya body för barn som är tre till sex månader. Bodyn finns i vitt och är i ekologisk bomull.

Beställ på www.djurskyddet.se

För alla som vill synas

Vi är snart inne i årets mörkaste tid och det är viktigare än någonsin att synas. Koppel, halsband, väst eller något annat – hitta reflexer som passar just ditt husdjur på till exempel www.djurmaxi.se och www.petsonline.se.

BOKTIPS!

LYSSNA PÅ DJUREN

Lyssna på djuren

Max Ström

Hur låter klockgrodan, flasknosdelfinen eller varför inte vår egen svenska varg? I den nyutkomna boken *Lyssna på djuren* berättas roligt och målande om 50 olika djurarters egenheter och sätt att leva. Detta kombinerat med fina bilder och en ljudmodul ger barn i olika åldrar möjligheten att lära sig om och lyssna på djur från hela jordklotet.

Männen bakom boken är Jan Pedersen, naturfotograf och författare, och Martin Widmark, en av skaparna till succéböckerna om LasseMajas Detektivbyrå.

Boken är utgiven av Bokförlaget Max Ström och kan bland annat köpas på Adlibris, Bokus och CDON.

Kalenderdags!

2014 närmar sig med stormsteg och som vanligt säljer flera av våra föreningar fina kalendrar för det nya året. Pengarna går till det viktiga arbetet med att rädda och ta hand om djur. Djurskyddet Bohuslän, Djurskyddet Eskilstuna och Djurskyddet Kristinehamn är tre exempel på föreningar med nya kalendrar ute nu. Du hittar kontaktuppgifter till dem och våra andra lokalföreningar på www.djurskyddet.se eller på sidan 34.

Ekormatare med röda knutar

Varför inte göra en god gärning och sätta upp en ekormatare på tomten till vintern? Wildlife Garden erbjuder en smart utformad med röda knutar, svart tak och egen liten trappa till ett pris av 395 kronor. Stoppa gärna hasselnötter och energirika jordnötter i ekormataren. Fröblandning för fåglar går också bra. Ekormataren, som även finns i en vit variant, levereras med monteringsplatta och kan sättas upp på träd, stolpar eller mot en vägg. För mer information, gå in på www.wildlifegarden.se.

HJÄLP OSS RÄDDA DJUR FRÅN DJURFÖRSÖK

Varje dag utnyttjas 2.800 djur i svenska laboratorier.
Ibland används ett och samma djur i månader och år.

Forska Utan Djurförsöks vision är en värld där forskning bedrivs framgångsrikt utan att djur utnyttjas. Vi har kommit en bra bit på väg, många djurförsök är redan ersatta. Med mer pengar kan vi se till att det utvecklas fler moderna djurfria metoder. Tillsammans med dig kan vi ersätta djurförsök i snabbare takt.

Skänk gärna en gåva på plusgiro 90 70 90-5.
Eller SMS:a **DJURVÄN** till 72980 så skänker du 50 kr och är med och ersätter djurförsök. TACK! ♥

 FORSKA UTAN
DJURFÖRSÖK

Hör gärna av dig!

08-749 03 40 • info@forskautandjurforsok.se • www.forskautandjurforsok.se

Swedbank

Robur

Spara med hjärtat

Låt pengarna växa samtidigt som de verkar för en god sak.
Spara i Swedbank Robur Humanfond så bidrar du årligen med två procent av din fondförmögenhet till Djurskyddet Sveriges viktiga arbete. I Humanfond investerar vi i svenska företag som tar ansvar för vår omvärld. Mer information om ideellt fondsparande hittar du på swedbank.se/djurskyddet

Swedbank Robur i stolt samarbete med Djurskyddet Sverige

Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. På grund av fondens sammansättning och de förvaltningsmetoder som används, så kan pengar som placeras i fonden både minska och öka kraftigt i värde och det är inte säkert att du får tillbaka hela det insatta kapitalet. Faktablad, informationsbroschyrer och fondbestämmelser för Swedbank Roburs fonder finns att hämta hos din återförsäljare eller på swedbankroburs.se

Klinisk näringsstöd för god leverfunktion

Hepacyl

Hepacyl är ett kliniskt näringsmässigt stöd vid återhämtning av leverfunktionen hos hund och katt. **Hepacyl** innehåller en rad olika näringsämnen som är viktiga för att bidra till att målinriktat upprätthålla flera olika, viktiga funktioner i levermetabolismen, särskilt vid ökad belastning och återställande/återhämtning.

Läs mer på vår hemsida. Där hittar du veterinärer och återförsäljare.

För stressade hundar och katter

iHarmoni

Reglerar kroppens reaktion på ett naturligt sätt! **iHarmoni** har lugnande inverkan på din hund/katt. **iHarmoni** påverkar kroppens stressrespons via ett antal olika mekanismer. Använd **iHarmoni** vid oro, stressade situationer, bilåkning, oväder, nyår och hyperaktivitet. **iHarmoni** är ett kosttillskott, har inga biverkningar och är inte beroendeframkallande.

SÖK STIPENDIUM!

Djurvännernas Förening i Stockholm delar ut stipendium på 35 000 kr till person eller personer, som genom forskning eller genom annan insats främjar djurs välfärd.

Stipendiet sökes **senast 30 januari 2014** med kortfattad motivering till:

Djurvännernas Förening i Stockholm
c/o Lennart Garmer
Ekbacksvägen 14
182 38 Danderyd
E-post: lennart.garmer@swipnet.se

www.djurvannernastockholm.se

Förbundsstämma!

10-11 maj

Djurskyddet Sveriges förbundsstämma 2014 kommer att hållas 10-11 maj. Alla medlemmar är välkomna att delta. Boka in datumet redan nu! Mer information om plats, tider och anmälan kommer längre fram.

Skicka in motioner

Senast 1 mars 2014 ska motioner skickas in till kansliet för att hinna behandlas till stämman. Motionerna kan röra allt från organisationsrelaterade förslag till specifika djurskyddsfrågor som man anser att Djurskyddet Sverige ska arbeta med i framtiden. Skicka till info@djurskyddet.se

Valberedning

Har du förslag på personer som du tycker borde sitta med i förbundsstyrelsen? Hör av dig till valberedningen@djurskyddet.se

08-673 35 11
info@djurskyddet.se

En sista vilja för djuren

Flera av er har ringt eller mejlat för att fråga om testamente och hur det fungerar. Det är viktiga frågor eftersom vi vill veta att våra pengar hamnar rätt den dagen vi inte själva finns kvar. Kort sagt kan man säga att ju noggrannare man skriver i sitt testamente desto enklare är det för den som en dag ska tolka ens vilja. Samtidigt är det viktigt att tänka på att det förhoppningsvis tar tid innan ett testamente faller ut, vi hoppas väl alla få leva länge, och då kan förhållandena ha hunnit ändras. Hör gärna av er om ni vill diskutera dessa frågor mer. Och ett stort tack till er som valt att tänka på vår organisation och på djuren vi hjälper i er sista vilja. I år har vi fått in stora summor genom arv, pengar som gör det möjligt att fortsätta vårt viktiga arbete.

I skrivande stund har landsbygdsministern precis lovat att ett förslag till ny djurskyddslag ska komma under hösten. Jag lovar att ligga på honom som en igel tills den kommer och vi får igenom ett förbättrat skydd för bland annat katter och cirkusdjur!

Åsa Hagelstedt
Generalsekreterare
(Här med taxen Kanel)

Kontakta vår medlemsservice

Välkommen att kontakta Djurskyddet Sveriges medlemsservice på **08-673 35 11**. Jag finns här för att svara på dina frågor. Våra telefontider är mån-tors 9-15, fre 9-14. Du kan också mejla till info@djurskyddet.se eller faxa till **08-673 36 66**.

Brev skickas till Djurskyddet Sverige, Virkesvägen 10, 120 30 Stockholm.

Bella Öberg

Stöd oss när du handlar på nätet!

Djurskyddet Sverige är nu anslutna till Sponsorhuset vilket innebär att du som nätshoppa enkelt kan bidra till vårt arbete för djuren samtidigt som du får rabatt på dina köp. Rabatten delas mellan dig och oss. Du kan också välja att ge hela rabatten till oss om du vill bidra lite extra.

Hur fungerar det?

Genom att ladda ner Sponsorhusets program till din webbläsare blir du automatiskt påmind varje gång du besöker en nätbutik som kan ge pengar till Djurskyddet och får då välja om du vill göra det. Med ett knapptryck går det automatiskt pengar både till dig och till oss. Exempel på butiker är: Hotels.com, InkClub, CDON, Bokus, Scandic, Zalando och Ellos.

Ladda ner programmet här:

www.sponsorhuset.se/djurskyddetsverige/handlasmart

Djurskyddet Sverige är godkända som 90-konto innehavare av Svensk Insamlingskontroll. Ett så kallat 90-konto är ett insamlingskonto som har utfärdats av Svensk Insamlingskontroll som sedan kontrollerar hela organisationens verksamhet och ekonomi för att du som givare ska känna trygghet att din gåva används rätt. Vårt 90-konto: 90 01 06-6

Klipp av talongen här, lägg i kuvert och skicka kostnadsfritt till vår svarspostadress.

Fyll i talongen och posta den till Djurskyddet Sverige!

Ja, jag vill veta mer om hur jag kan stödja Djurskyddet Sverige. Skicka mig information om:

- ☐ Bli Djurvän (100 kr/mån)
- ☐ Ge en gåva
- ☐ Minnesgåva
- ☐ Högtidsgåva
- ☐ Ge bort medlemskap
- ☐ Testamentering

☐ Jag är redan medlem men har ny adress.
(Fyll i både din nya och gamla adress, samt medlemsnummer)

☐ Jag är redan medlem men lämnar gärna mitt telefonnummer och/eller e-post så att ni kan nå mig på flera sätt.
(Glöm inte fylla i ditt namn och medlemsnummer)

Det går också bra att mejla info@djurskyddet.se för att meddela din nya adress.

Namn och min nya adress:

För- och efternamn: _____

Adress: _____

Postnummer: _____ Postadress: _____

Telefon: _____

E-post: _____

Personnummer (ÅÅMMDD): _____

Vid adressändring; det här var min gamla adress:

Adress: _____

Postnummer: _____ Postadress: _____

Medlemsnummer: _____

Skicka talongen till: Djurskyddet Sverige, Svarspost, Kundnr 20425761, 120 20 Stockholm

				Kryss & Quiz AB			↙	TONGIV-ANDE RINNER ÖVER		↙	HÅR PÅ HALSEN OFÖRDEL-AKTIG	HUNNER-KUNG	DET BÖRJAR I JANUARI	↙	TRAMPAS FRAM
				GÅR PÅ FEST IFORTSÄTTNINGEN						↙	ÄR BLEKA LJUS-PUNKT			2	
				↘											
				CENTER-PARTI				ÄTER I SOHO SKÄNKER		3					
				HAM-STRAR VARI RYGGGLÄGE								ÄR OFTA SKOTT			
				↘			KALA-SADE OMFATTA			TINGEST	LANDS-KAMP				
				LÖST PÅ SCEN											
				LÄTER SOM ROSA	▼ Foto: Aaron Muderick	SÄTTS PÅ DET HALA VÄRKA						GRYNING ERSÄTTER ERSÄTTNING		↘	
↘							URTID BRINNA FÖR			STORA PÅ KARTAN					
HAR SEGEL SEGER-TECKEN	▼						OM-TALAD		TÖMMA SNIPAN SLÄKTE						
GÖR ALLTING TILL DET BÄSTA	RESER DAGLIGEN KUTTER-PLATS	↙	ANNO DOMINI	GLADA MINER	KAN SES SOM SKRATT-TYP	↙	ÄR SLITET LITEN LAX								INLEDS MED UPP SKJUT-ANDE
↘					NATURLIG KAM KUNG-LIGA			BLAD-BÅT INDELASI KLASSER		KLÄNG-ÖRT SES I RUTOR			SÖDER-BLAND-NING	STRÖM SES I SLUTET	
HJÄLP							5		SMÄLLANDE VITSIG GÖTE-BORGARE		4				
I LEDNING			EN GAMMAL SKÖRD			SER RÖTT						BILDAR ESS	SKIV-MINNE KNACKA DÖRR		SPÅR
RINGAR I DÄCK								TÄCKS VID GLASER-ING	↘					KÄND 70-TALS-AFFÄR BACKE	
KOMMA NER PÅ JORDEN						GORMA PLAST-PLATTA		↙	KAPARE OSAR SVAVEL		↙	SJUNGA ORDLÖST VERSUS			
↘							BILDÖVER-FÖRINGS-SYSTEM								
ÄR INLAGD RÄCKA	1		HÖGG									STABI-LI-TET			

TÄVLA!

Vi lottar ut ett exemplar av Djurskyddets munkjacka till vinnaren. Andra till femtepris är ett koppel.

OBS! Glöm inte att skriva vilken storlek du vill ha om du vinner.

GÖR SÅ HÄR:

Kryssets numrerade rutor (i nummerordning) bildar ett lösenord. SMS:a lösenordet till **72672**. Skriv:

kryss (mellanslag) **djur** (mellanslag) **lösenordet** samt ditt namn, fullständig adress och storlek S-XL.

(SMS-kostnad: 6 kronor.)

OBS! För att SMS-tävla behöver ditt mobilnummer registreras hos WyWallet. Det kostar inget, och du gör det bara en gång. SMS:a WW till 71798. För eventuella frågor, ring deras kundtjänst: 0771-22 50 50.

Senast **17 januari** måste vi ha ditt svar. Lösning och vinnare presenteras i nästa nummer.

Jag är djurskyddare!

5 VINNARE

KATT! KATT!

Kattfondens almanacka
100 kr/st

365 dagar med min katt
- 365 sidor med citat matchade med
härliga kattfoton och illustrationer 199 kr/st

Betala på BG 5859-8384 så sänder vi dig varorna portofritt!
Ange namn och adress på inbetalningskortet eller maila
uppgifterna till info@kattkatt.se
Besök gärna vår webbutik www.kattkatt.se/shop

Hemlösa katter söker nya goda hem
Se bilder på vår hemsida www.kattpensionat.com

SOLGLÄNTANS
KATTPENSIONAT
Grävelsta 16, 186 92 VALLENTUNA

Foto: iStockphoto

MIN KATT KLAR SIG I ÖRONEN

Jag har en bondkatt som är sju år. Han kliar sig ofta på öronen men jag kan inte se något när jag tittar. Vad kan det vara för fel? Ska jag tvätta kattens öron? Kan det vara skabb? Behöver jag gå till veterinären?

Ritva Andersson

SVAR Det är mycket sannolikt att det kan vara skabb. Skabb är en liten parasit och ganska vanligt förekommande, speciellt hos utegående katter. Skabbdjuret är i princip omöjligt att se med blotta ögat. Det går att upptäcka med lupp men oftast måste man använda mikroskop. Det svartbruna sekret som bildas i öronen gör det också svårare att upptäcka skabben. Du bör definitivt gå till en veterinär som ställer rätt diagnos och ger behandling.

Kattens öron bör regelbundet tvättas. Hur ofta beror på mängden sekret, dagligen om det behövs. Vatten är mindre bra, använd öronrengöringsmedel som du köper på apoteket. Undvik tops, använd bomull för att göra rent med. ✕

Torkel Falk
Veterinär och ordförande i
Djurskyddet Helsingborg

MIN HUND BAJSAR INNE

Jag har en liten tax som ett och ett halvt år. Ofta när vi är ute så blir han väldigt uppspelt. Han tycker det händer så mycket spännande och roliga saker och då får han inte ro att göra sina behov eller så glömmer han bort det. När vi kommer hem kan jag efter ett tag upptäcka att han bajsat inne, oftast på ett lugnt ställe som i en garderob eller i sovrummet. Vad ska jag göra?

Fredrik Bergstrand

SVAR Ibland kan hundar ha svårt att utträtta sina behov utomhus på grund av att de är osäkra på andra hundar. De verkar känna att de riskerar att utmana andra hundar om de markerar med sina dofter. I sådana lägen kan de låta bli att kissa eller bajsar ute, för att sedan leta reda på ett lugnt och tryggt ställe inomhus och göra det där. Du skriver att din hund glömmer att göra sina behov för att han är så uppspelt, men det är viktigt att vara alldeles säker på att det inte är andra problem i grunden.

Du behöver etablera en annan vana hos din hund, en vana av att alltid göra sina behov utomhus. Det innebär att du måste förhindra att det händer inomhus. Det första är att försöka hitta lugnare ställen utomhus där din hund kan koncentrera sig på att utträtta sina behov. Om det ändå inte blir något gjort när ni är ute, måste du passa på din hund hela tiden när ni kommer in. Stäng dörrar, ställ för kompostgaller och ha din hund under fullständig uppsikt. Så fort han verkar bli orolig eller vill komma in i sovrummet eller annat ställe där han brukar bajsar, går ni ut igen. Försök sedan att vara ute till dess att han bajsar utomhus. Beröm honom när han gör det och ge gärna något godis som han tycker mycket om.

Det är absolut A och O att bryta den vana han har fått av att bajsar inomhus. Ju fler gånger han gör det, desto starkare vana. Det är också viktigt att betona att man aldrig ska bestraffa eller ens förebrå en hund som kissar eller bajsar inne. Förutom att det är fel mot hunden, är risken stor att problemet ökar istället för att minska. Om du inte snart lyckas ändra vanan han fått av att bajsar inomhus, tycker jag att du ska söka hjälp hos t ex en hundpsykolog. ✕

Kerstin Malm
Filosofie doktor i etologi

Hundar verkar inte gå och älta i onödan. De löser sina konflikter och går sedan vidare. Hur gör vi människor frågar sig den **mentala tränaren Olof Röhlander**. Tittar vi framåt eller har vi fastnat i hur det var förr?

Framrutan ska vara större än backspegeln

Jag öppnar ytterdörren en fredag kväll efter en vecka på resande fot, fylld av föreläsningar och möten. Det som därefter händer är alltför intressant för att inte berätta för er. Låt mig dock först berätta om vad som normalt sker när jag kommer hem innan jag berättar det som särskiljer just det här tillfället från de andra.

Det normala hos oss är att det kommer en borderterrier vid namn Malte springandes, i full galopp, mot husse när han hör att dörren öppnas. Malte har det där speciella hälsningssättet som många hundägare kan känna igen sig i när jag säger att han liksom kommer slingrandes, som ett s. Han är så glad att kroppen inte riktigt hänger med i svängarna. Nästa steg i hälsandet handlar om att han snabbt som ögat springer och hämtar en boll eller annat som kan åstadkomma en dragkamp mellan Malte och husse. Steg tre är själva morrandet, när jag ska spela rädd men samtidigt dra i bollen eller försöka ta den ifrån honom. Efter de här tre stegen brukar han lugna ned sig en aning och återgå till normalt tillstånd, vilket är allmänt glad och kärleksfull.

Men den här specifika kvällen blir annorlunda. Malte kommer nämligen inte och hälsar när husse öppnar dörren. Första tanken är: Kan det ha hänt något? Jag vet ju nämligen att både min hustru Anna och hunden Malte är hemma. Sedan inser jag att inget har hänt, bortsett från att Anna har dragit på högsta volym på TV:n med anledning av att hennes favoritlåt spelas. Jag förstår i samma sekund att detta är anledningen till att ingen kommer och hälsar; de har inte hört att husse är hemma!

Detta spelar mig rätt i händerna då jag kände hur spjuvern i mig fick en möjlighet att komma fram. Jag tar upp en av Maltes bollar och smyger sakteliga in i vardagsrummet och sneglar försiktigt in. Mycket riktigt. Där ligger Malte i sin säng och Anna sitter i soffan med ett glas rött i handen. Allt är frid och fröjd, med den enda lilla skillnaden att jag står i dörröppningen till vardagsrummet med Maltes boll i handen och tänker: Vad händer om jag skulle rulla in den här bollen, förbi dem två, med tanke på att jag inte är hemma, så att säga?

Sagt och gjort. Jag tar Maltes boll och svingar den med ett distinkt bowlingkast förbi dem. Hur tror du att Malte reagerar? Han följer bollen, som om att han

tänker: Vart är den bollen på väg? Sedan sticker han efter bollen. Hur tror du att Anna reagerade på samma boll? Hon tänkte: Var kom den bollen ifrån? Visst är det intressant! En hund tittar på var saker är på väg. En människa vill ofta hellre veta var saker kommer ifrån.

När jag föreläser finns det ett uttryck jag gärna talar om, som heter framrutan ska vara större än backspegeln. Det var bland annat Malte som lärde mig och Anna det. Tittar vi framåt eller har vi fastnat i hur det var förr? Vi behöver både framruta och backspegel för att fungera som människor, men de står i proportion till varandra. Vissa människor verkar ha för stor backspegel. Hundar verkar inte gå och älta i onödan. De löser sina konflikter och sedan går de vidare. En hund är vår vän på så många plan. Den där fredagen var Malte dessutom min och Annas läromästare. ✕

PS. Till Annas försvar; det hade förvisso varit rätt konstigt om hon satt ensam hemma och så kom det en boll farandes och hon skulle fråga sig var den bollen är på väg, om hon inte visste var den kom ifrån.

Foto: Lars Ardarve

Olof Röhlander
Mental tränare

"En hund tittar på var saker är på väg. En människa vill ofta hellre veta var saker kommer ifrån."

Djurskyddet Sverige där du bor!

Djurskyddet Sverige är ett riksförbund med 58 lokalföreningar över hela landet.

BLEKINGE LÄN

Djurskyddet Karlshamn

Telefon: 0702-65 00 46
djurskyddetkarlshamn@telia.com

Djurskyddet Ronneby

djurskyddetronneby@hotmail.com

DALARNAS LÄN

Djurskyddet Dalarna (Rättvik)

Telefon: 0736-73 77 00
rebeccakarlsson@live.se

GÄVLEBORGS LÄN

Djurskyddet Bill & Bull Söderhamm

Telefon: 0764-10 01 01
info@djurskyddetbillochbull.se

Djurskyddet Bollnäs-Ovanåker

Telefon: 0278-331 90
djurskydd_bollnas@hotmail.com

Djurskyddet Norra Hälsingland (Bjuråker)

Telefon: 0702-22 31 02
mallan.dragsved@hotmail.com

HALLANDS LÄN

Djurskyddet Norra Halland (Kungsbacka)

Telefon: 0340-65 50 75
sylvia71@hotmail.com

Djurskyddet Kattfotens Katthem i Halmstad

Telefon: 0701-55 80 08
kattfoten@kattfoten.se

Djurskyddet Varberg

Telefon: 0345-341 50
djurskyddetvarberg@hotmail.se

Halmstadortens Djurskyddsförening

Telefon: 0346-530 68
tomas.erge@telia.com

JÄMTLANDS LÄN

Djurskyddet Jämtlands Län (Östersund)

Telefon: 063-51 33 55
nra.eriksson@telia.com

JÖNKÖPINGS LÄN

Djurskyddet Eksjö

Telefon: 0702-52 82 88
cats@djurskyddet-eksjo.se

KALMAR LÄN

Djurskyddet Kalmar

Telefon: 0480-219 74
djurskyddet.kalmar@netatonce.net

Djurskyddet Oskarshamn

Telefon: 0491-188 15
oskarshamn@djurskyddet.se

Djurskyddet Västervik

Telefon: 0490 - 305 18
djurskyddetvastervik@gmail.com

KRONOBERGS LÄN

Djurskyddet Kronoberg (Växjö)

Telefon: 0470-77 15 29
info@djurskyddetkronoberg.se

NORRBOTTENS LÄN

Djurskyddet Norrbotten (Luleå)

Telefon: 0730-32 21 82
jenny.lindback@hotmail.com

SKÅNE LÄN

Djurskyddet Helsingborg

Telefon: 0700-31 53 47
inger.dahl@telia.com

Djurskyddet Kullabygden (Höganäs)

Telefon: 0702-46 80 42
djurskyddet.hoganas@telia.com

Djurskyddet Landskrona

Telefon: 0738-04 96 44
djurskyddetlandskrona@hotmail.com

Djurskyddet Malmö

Telefon: 0703-11 24 40
info@djurskyddetmalmo.se

Djurskyddet Nordostskåne

Telefon: 0708-11 28 16
nordostskane@djurskyddet.se

Djurskyddet Skånekatten

Telefon: 0707-66 43 46
info@skanekatten.se

Djurskyddet Ängelholm-Bjäre

Telefon: 0761-40 49 00
angelholm-bjare@djurskyddet.se

Stiftelsen Lunds Djurskyddsfond

Telefon: 046-32 05 00
stiftelsen.lunds.djurskyddsfond@hotmail.se

STOCKHOLMS LÄN

Djurskyddet DOSO

Telefon: 08-765 66 23

Djurvännernas förening i Stockholm

Telefon: 08-755 68 46
ordf@djurvannernastockholm.se

Hundfrämjandet (Tumba)

Telefon: 08-531 883 48
hundframjandet@hotmail.com

Djurskyddet Kattvärtet Haninge

Telefon: 08-776 16 80
info@kattvarnet.nu

SÖDERMANLANDS LÄN

Djurskyddet Eskilstuna

Telefon: 0704-67 03 36
ordforande@djurskyddet-eskilstuna.se

Djurskyddet Mariefred

Telefon: 070 777 19 54
djureva@hotmail.com

Djurskyddet Nyköping

Telefon: 0155-21 76 32
katthemmet@finntorpskatthem.se

Djurskyddet Strängnäs

Telefon: 070-880 54 42
strangnasdjurskydd@live.se

UPPSALA LÄN

Djurskyddet Uppsala Län

Telefon: 0708-56 64 23
stefan_hamnstedt@hotmail.com

VÄRMLANDS LÄN

Djurskyddet Filipstad

Telefon: 072-549 38 69
djurskyddet-filipstad@hotmail.se

Djurskyddet Karlstad

Telefon: 054-53 47 06
kontakt@djurskyddetkarlstad.se

Djurskyddet Kristinehamn

Telefon: 0550-151 55
djurhemmet@djurskyddetkristinehamn.se

Djurskyddet Säffle-Åmål

Telefon: 0705-8 38 145
djurskyddetsaffleamal@hotmail.se

Djurskyddet Westra Wermland (Arvika)

Telefon: 0722-33 38 10, 0722-33 38 20
westrawermland@djurskyddet.se

Djurskyddet Sunne

Telefon: 0725-30 73 77
sunne@djurskyddet.se

VÄSTERBOTTENS LÄN

Djurskyddet Skellefteå

Telefon: 0702-70 03 92
djurskyddetskelleftea@gmail.com

Djurskyddet Västerbotten (Umeå)

Telefon: 0706-47 34 20
info@djurskyddet.umea.com

Djurskyddet Åsele Katthem Kurriyan

Telefon: 0941-109 87
aselekurriyan@hotmail.com

VÄSTERNORRLANDS LÄN

Djurskyddet Härnösand

Telefon: 0611-128 17
m_elmroth@hotmail.com

Djurskyddet Katthjälpen Sundsvall

Telefon: 0730-44 60 66
info@katthjalpen.se

Djurskyddet Sundsvall

Telefon: 060-56 78 50
djurskydds@hotmail.com

Djurskyddet Ådalen (Sollefteå)

Telefon: 0620-242 67
djurskyddetadalen@hotmail.com

Djurskyddet Örnsköldsvik

Telefon: 0660-25 02 77
oviks_djurskydd@hotmail.com

VÄSTMANLANDS LÄN

Djurskyddet Köping Kattvännerna

Telefon: 0221-289 12
koping@djurskyddet.se

Djurskyddet Västerås Huskatten

Telefon: 021-18 95 98
info@huskatten.com

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Djurskyddet Bohuslän

Telefon: 0761-17 77 81
info@djurskyddetbohuslan.se

Djurskyddet Skaraborg (Töreboda)

Telefon: 0739-24 26 72
skaraborg@djurskyddet.se

Djurskyddet Skövde katthem

Telefon: 0737-03 70 31
skovdekatthem@hotmail.com

Djurskyddet Uddevalla

Telefon: 0522-51 17 08

ÖREBRO LÄN

Djurskyddet Örebro

Telefon: 070-623 83 38
gorang915@telia.com

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

Djurskyddet Fiahemmet i Norrköping

Telefon: 011-31 14 99
fiahemmet@hotmail.com

Djurskyddet Mjölby

Telefon: 0142-36 11 02
djurskyddetmjolby@gmail.com

Linköpings Djurskyddsförening

Telefon: 013-501 65
djurskydd@linkopingsdjurskydd.se

AGERA NU!

Fyrverkerier och smällare skrämmar, stör och skapar ångest hos många djur, både tama och vilda, småbarn, människor med krigsupplevelser och äldre. Fyrverkerierna innehåller många miljöfarliga ämnen som sprids i naturen. Varje år skadas inte bara omkring 200 personer så allvarligt att de måste uppsöka en akutmottagning, utan också egendom för miljonbelopp. Det finns många anledningar till varför den fria användningen av fyrverkerier och pyroteknik för privatpersoner borde förbjudas.

En namninsamling under namnet "Fyrverkeri-Begränsningar" har startats för att uppmärksamma detta. Djurskyddet Sverige är en av de organisationer som stödjer namninsamlingen och uppmanar dig att skriva på samt sprida att den finns.

Skriv på: www.skrivunder.com/fyrverkeribegransningar
Läs mer: www.fyrverkeribegransningar.se

Vill du hjälpa till att samla in namnunderskrifter med listor i pappersform kan du höra av dig till oss så skickar vi listor till dig. Mejla till info@djurskyddet.se eller ring 08-673 35 11. Namninsamlingen pågår till våren 2014.

Björn Dahlén

Förbundsstyrelseledamot
bjorn.dahlen@djurskyddet.se

SISTA ORDET

Är jakt förenligt med djurskydd?

■ **För många** i södra Sverige är andra måndagen i oktober en viktig dag - älgjaktspremiären. När jag sitter på passet och njuter av det stigande morgonljuset så reflekterar jag över djurskydd. Är jakt förenligt med djurskydd? Och hur kommer det sig att olika djur får så skilda förutsättningar i sina liv?

Detta är inga nya frågor. Jag har jobbat yrkesmässigt med djurskydd i tjugo år och ideellt i tio. Djur hanteras väldigt olika på grund av art, men även beroende på för vilket syfte människan håller dem. Om man skulle låta hundar gå vind för våg så som är accepterat för katter skulle man kunna förbjudas att ha hand om hund. Min fru har under ett par veckor intensivvårdat en katt som råkat bli instängd över en månad utan mat eller vatten i ett obebott hus. Det skulle nog inte ha hänt en hund. Otroligt nog verkar katten klara sig, men det är en annan historia.

Skilnaderna för en mink i djurpark och en mink på en farm är uppenbara. Under min tid som djurskyddschef på Jordbruksverket var jag med och tog fram nya djurskyddsregler för mink. Jag påstår inte att minken får ett gott liv med de nya reglerna heller, men det var så långt vi kunde komma med de förutsättningar som råder.

En annan sak som oroar mig just nu är det kontrollprogram för gris som näringen håller på att ta fram. Det måste godkännas av Jordbruksverket för att få tillämpas. Programmet ger bland annat ökade möjligheter att fixera sugor. Det går rakt emot den svenska modellen som Sverige under många år drivit inom EU. Det går även emot medvetna konsumenters inställning. Varför ska vi köpa svenskt kött om vi håller grisarna på samma sätt som i övriga EU? Men hur är det med älgen? Inom Djurskyddet accepterar vi att djur används för våra syften om de har det bra. Jag tror att älgen har haft det bra. Sedan gäller det att djuret fälls av en tränad skytt med ett välriktat skott. ✕

Foto: Elsa Frizell

NÄSTA NUMMER

KOMMER 25 FEBRUARI

TEMA

Ideella djurskyddare

LÄS FLER NYHETER PÅ TIDNINGEN.DJURSKYDDET.SE

Låt djuren ärva

Tänker du på Djurskyddet Sverige i ditt testamente hjälper du utsatta djur att få ett bättre liv.

De flesta skriver aldrig testamente. Kanske känner man ett visst obehag för att planera för sin egen bortgång. Men att själv få bestämma vad som ska hända med sina tillgångar efter sin bortgång är ett starkt skäl till att tänka om.

Vi är mycket tacksamma för de gåvor och arv som vi fått genom åren. Utan dem skulle vi inte kunna bedriva vår verksamhet. Djurskyddet Sverige har 90-konto, vilket innebär att verksamheten kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll.

Läs mer om testamentering på www.djurskyddet.se.

Vill du ha hjälp med ditt testamente eller har frågor om testamentering är du välkommen att kontakta Djurskyddet Sveriges generalsekreterare Åsa Hagelstedt.

Telefon: 08-688 28 37

E-post: asa.hagelstedt@djurskyddet.se.